

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΜΗΜΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Ηλεκτρονική Μάθηση»

Ακαδημαϊκό έτος 2023-2024

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΗΛΙΑ ΕΛΕΝΗ ΑΜ2340

**Η ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΣΩ
ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ**

**EXPLORING SOCIAL AND EMOTIONAL DEVELOPMENT THROUGH ASSESSMENT
TOOLS**

Επιβλέπων:

Κος ΣΥΜΕΩΝ ΡΕΤΑΛΗΣ

Πειραιάς, 17 Σεπτεμβρίου 2024

Περιεχόμενα	
Περιεχόμενα.....	2
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	4
ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	4
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
ABSTRACT	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ.....	11
Κοινωνικοποίηση.....	11
Προ –κοινωνικές δεξιότητες	11
Κοινωνικοσυναισθηματικές δεξιότητες	11
Κοινωνική ικανότητα.....	14
Δεξιότητες 21 ^{ου} αιώνα.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ EMOSOCIO (EMO, SOCIO, CEI).....	20
Ορισμός των ιδιοτήτων του ψυχομετρικού εργαλείου Emo.....	21
Ορισμός των ιδιοτήτων του ψυχομετρικού εργαλείου Συλλογικής Συναισθηματικής Νοημοσύνης CEI.....	23
Ορισμός του Κοινωνιομετρικού εργαλείου socio	26
Μοντέλο του emosocio σε συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες.....	28
Αναλυτική παρουσίαση των βημάτων της μεθοδολογίας Educardia	30
2.2.4 Χρήση του εργαλείου educardia – παρουσίαση δραστηριοτήτων κοινωνικής συναισθηματικής μάθησης	37
Άσκηση δεύτερη (Αναγνώριση Συναισθηματικής Ανάγκης)	40
Άσκηση τρίτη (Προσομοίωση Συναισθηματικών Καταστάσεων).....	41
Άσκηση τέταρτη (Κοινωνική δικτύωση και επίλυση συγκρούσεων).....	41
Άσκηση πέμπτη (Αξιολόγηση ψυχικής ανθεκτικότητας).....	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ AQS.....	43
Ανάπτυξη της Θεωρίας του AQS	43

Εξέλιξη του AQS.....	43
Θεωρητικό υπόβαθρο και πηγές επιρροής.....	43
Βάση της Q-Sort Μεθοδολογίας.....	43
Χρήση και Εφαρμογές του AQS	44
Δραστηριότητες με το Εργαλείο AQS (Attachment Q-Sort).....	44
Παρατήρηση Διδασκαλίας (Teacher Observation)	46
Φύλλο Εργασίας Αυτοαξιολόγησης (Student Self Assessment Worksheet).....	47
Ερωτηματολόγιο Σχολικού Κλίματος (School Climate Questionnaire)	47
Ομαδική Δραστηριότητα και Αξιολόγησης Συνεργασίας (Group activity – collaboration evaluation)	48
Αξιολόγηση Συναισθηματικής Νοημοσύνης (emotional intelligence evaluation).....	49
Αξιολόγηση Απόδοσης σε Δραστηριότητες Επίλυσης Προβλημάτων (Problem-Solving Activity Performance)	49
Παρατήρηση και Αξιολόγηση Διαχείρισης Άγχους (Stress Management Observation)	51
Ανατροφοδότηση από τους Γονείς (Parent Feedback)	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΕΡΓΑΛΕΙΟ EDUCARDIA.....	53
Δραστηριότητα για τα συναισθήματα- δημιουργία συναισθηματικών καρτών.....	53
Δραστηριότητα για ενσυναίσθηση και την ανάπτυξη της κοινωνικής ικανότητας.....	55
Δραστηριότητες για επίλυση προβλημάτων	58
Ομαδικές δραστηριότητες συνεργασίας	60
Δραστηριότητα συζήτησης για ενσυναίσθησης	63
Δραστηριότητα για διαχείριση του άγχους και της έντασης.....	66
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ.....	73
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	75
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	77

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αυτή η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία υποβάλλεται ως μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Ηλεκτρονική Μάθηση» του Τμήματος Ψηφιακών Συστημάτων του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η συγκεκριμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία έχει συγγραφεί από εμένα προσωπικά και δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει αξιολογηθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.

Η εργασία αυτή έχοντας εκπονηθεί από εμένα, αντιπροσωπεύει τις προσωπικές μου απόψεις επί του θέματος. Οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης διπλωματικής αναφέρονται στο σύνολό τους, δίνοντας πλήρεις αναφορές στους συγγραφείς, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το Διαδίκτυο.

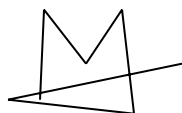
Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου. Σε κάθε περίπτωση, αναληθούς ή ανακριβούς δηλώσεως, υπόκειμαι στις συνέπειες που προβλέπονται τις διατάξεις που προβλέπει η Ελληνική και Κοινοτική Νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Η ΔΗΛΟΥΣΑ

ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΗΛΙΑ ΕΛΕΝΗ

ΑΜ 2340

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την διεκπεραίωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας ευχαριστώ θερμά τον επιβλέπων καθηγητή κ. Συμεών Ρετάλη για τις συμβουλές και τη βοήθεια του στην ολοκλήρωση αυτής, ενώ παράλληλα και τους καθηγητές του μεταπτυχιακού προγράμματος για τις γνώσεις που μοιράστηκαν μαζί μου καθόλη τη διάρκεια της φοίτησης μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική έχει σκοπό να παρουσιάσει δραστηριότητες και ασκήσεις μέσω ορισμένων εργαλείων αξιολόγησης, το Emosociogram, το AQS και το Educardia, που αφορούν το κοινωνικό και το συναισθηματικό κομμάτι των παιδιών στο σχολικό πλαίσιο. Αρχικά στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας αναφέρεται ένα θεωρητικό πλαίσιο πάνω στο κοινωνικό και συναισθηματικό κομμάτι των παιδιών. Στα επόμενα κεφάλαια γίνεται η ανάλυση των παραπάνω εργαλείων και παρουσιάζονται οι δραστηριότητες που ενισχύουν το κομμάτι το κοινωνικό και το συναισθηματικό καθώς και η εφαρμογή τους μέσα στη τάξη.

Το EmoSociogram είναι ένα εργαλείο που εστιάζει στην ανάλυση των συναισθηματικών και κοινωνικών δεσμών σε ομάδες, όπως εκείνες που δημιουργούνται σε σχολικά, επαγγελματικά και οικογενειακά περιβάλλοντα. Επιπρόσθετα στην εκπαίδευση, το EmoSociogram χρησιμοποιείται για να αναλύει την δυναμική της τάξης, εντοπίζοντας ζητήματα όπως η κοινωνική αποκλειστικότητα και ο εκφοβισμός. Σε επαγγελματικά περιβάλλοντα, το εργαλείο αυτό εκτιμά τη συνεργασία και την επικοινωνία μεταξύ των εργαζομένων, βοηθώντας στη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος και στην ενίσχυση της ομαδικής δουλειάς. Το EmoSociogram εφαρμόζεται στη ψυχοθεραπεία και την κλινική ψυχολογία για να κατανοήσει την συναισθηματική δυναμική σε θεραπευτικές ομαδικές συνεδρίες. Όσον αφορά το AQS είναι ένα εργαλείο που δημιουργήθηκε για να αξιολογεί την ποιότητα του δεσμού μεταξύ παιδιού και φροντιστή. Με βάση τη θεωρία προσκόλλησης του John Bowlby, το AQS παρέχει λεπτομερή ανάλυση της συμπεριφοράς του παιδιού αναφορικά με τον φροντιστή του. Η χρήση του AQS επικεντρώνεται κυρίως στην αναπτυξιακή ψυχολογία και την παιδοψυχολογία για να κατανοήσουμε την ποιότητα των πρώιμων σχέσεων προσκόλλησης. Αξιολογώντας τη συμπεριφορά του παιδιού σε φυσικό περιβάλλον, οι ειδικοί μπορούν να καταλάβουν την ασφάλεια του δεσμού προσκόλλησης. Αυτό το εργαλείο είναι πολύ χρήσιμο για τον άμεσο εντοπισμό προβλημάτων πρόσφυσης που μπορεί να επηρεάσουν την ψυχική και συναισθηματική εξέλιξη του παιδιού σε μακροπρόθεσμο βαθμό. Σε ερευνητικό επίπεδο, το AQS εφαρμόζεται σε μελέτες διαπολιτισμικής φύσης, βοηθώντας στην κατανόηση των διακυμάνσεων στην προσήλωση μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών.

Συμπερασματικά η χρήση των εργαλείων EmoSociogram και AQS παρέχει μια πλήρη προσέγγιση στην αξιολόγηση και προώθηση της συναισθηματικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Λέξεις κλειδιά: Κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη, EmoSociogram, AQS, πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

ABSTRACT

Studying Emotional and Social Growth using Assessment Tools EmoSociogram and AQS. The development of emotions and social skills plays a role in shaping human evolution, impacting the formation and upkeep of healthy relationships with others. The EmoSociogram and Attachment Q-Sort (AQS) are commonly utilized assessment tools to improve our understanding and boost these features. The EmoSociogram is a tool that specifically looks at emotional and social connections in groups, including those found in educational, professional, and family settings. The EmoSociogram is utilized in education to examine classroom dynamics, recognizing problems like social exclusion and bullying. Through the examination of student interactions, teachers have the ability to intervene in order to enhance social unity and the emotional health of students. This tool evaluates employees' collaboration and communication in professional settings, aiming to enhance the work environment and build stronger teamwork. The EmoSociogram is used in psychotherapy and clinical psychology to analyze emotional interactions in group therapy sessions. It helps therapists recognize emotional obstacles and encourage healthy changes in relationships between people. The AQS was created to evaluate the attachment bond quality between a child and a caregiver. The AQS offers a comprehensive examination of the child's interactions with the caregiver based on John Bowlby's attachment theory, documenting their responses across different scenarios. The main focus of using the AQS is on developmental psychology and child psychology for gaining insight into the quality of early attachment relationships. Specialists can assess the attachment bond's security by observing the child's behavior in a natural setting. This instrument is very beneficial in identifying attachment issues early on that may impact the child's long-term mental and emotional growth. Moreover, the AQS is utilized in clinical settings to diagnose and address attachment issues, aiding in the formation of secure bonds in families dealing with challenges like abuse or neglect. At the research level, the AQS is used in cross-cultural studies to comprehend differences in attachment across various cultures.

Summary,utilizing the EmoSociogram and AQS tools offers a thorough method for evaluating and enhancing emotional and social growth.

Key Words: Social emotional skills, EmoSociogram, AQS, primary education

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ανθρώπινη εξέλιξη στηρίζεται στην κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη, καθώς αυτή επηρεάζει την ικανότητα των ατόμων να επικοινωνούν, να χειρίζονται τα συναισθήματά τους και να αναπτύσσουν ποιοτικές σχέσεις με τους άλλους. Σε έναν κόσμο που γίνεται ολοένα πιο περίπλοκος, η σημασία αυτών των δεξιοτήτων αυξάνεται, όχι μόνο για την προσωπική ευημερία, αλλά και για τη συνοχή της κοινωνίας. Η γνώση αυτών των διαδικασιών ανάπτυξης είναι απαραίτητη για την προώθηση της ψυχικής υγείας και της κοινωνικής αρμονίας. Έτσι, έχουν αναπτυχθεί ειδικά εργαλεία αξιολόγησης που υποστηρίζουν την ανάλυση και την προαγωγή της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης, όπως το EmoSociogram και το Attachment Q-Sort (AQS). Η προσωπική ανάπτυξη σε κοινωνικό και συναισθηματικό επίπεδο εστιάζεται στην ικανότητα να κατανοεί και να εκφράζει κανείς τα συναισθήματά του, καθώς και στη δημιουργία υγιών διαπροσωπικών σχέσεων (Britanica, 1990). Η δημιουργία αυτών των δεξιοτήτων ξεκινάει από πολύ μικρή ηλικία και συνεχίζει να βελτιώνεται καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου. Η ευημερία του ατόμου συνδέεται στενά με την ψυχική υγεία, την ακαδημαϊκή επιτυχία, την επαγγελματική πορεία και την κοινωνική ανάπτυξη. Σε αυτό το πλαίσιο, η ανάπτυξη της κοινωνικής και συναισθηματικής νοημοσύνης αναφέρεται στην ικανότητα αναγνώρισης και διαχείρισης των συναισθημάτων, είτε δικών μας είτε των άλλων, και είναι ουσιαστικός παράγοντας για την προσωπική και κοινωνική επιτυχία. Ανθρώπους με ανεπτυγμένη συναισθηματική νοημοσύνη επιτρέπεται να αντιμετωπίζουν προκλήσεις αποτελεσματικότερα, να δημιουργούν ισχυρές σχέσεις και να επηρεάζουν θετικά το κοινωνικό περιβάλλον τους (Zinsetal., 2004). Αν και είναι σημαντική, η κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη δεν μπορεί να μετρηθεί εύκολα. Για να αξιολογήσουμε την πολυπλοκότητα των ανθρώπινων συναισθημάτων και των κοινωνικών σχέσεων απαιτούνται εξειδικευμένα εργαλεία που παρέχουν λεπτομερή και ακριβή αξιολόγηση. Η χρήση τέτοιων μέσων είναι αναγκαία για να κατανοήσουμε την πρόοδο αυτών των ικανοτήτων, να ανιχνεύσουμε εγκαίρως προβλήματα και να αναπτύξουμε κατάλληλες επεμβάσεις. Δημιουργήθηκαν εργαλεία αξιολόγησης όπως το EmoSociogram και το AQS για να ανταποκριθούν σε αυτήν την ανάγκη. Αυτά τα εργαλεία προσφέρουν όχι μόνο ποσοτική μέτρηση της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης, αλλά και ποιοτικές πληροφορίες που είναι ουσιώδεις για να κατανοήσουμε τη δυναμική των σχέσεων και

την συναισθηματική ευημερία. Το EmoSociogram χρησιμοποιείται για να αξιολογήσει τις σχέσεις συναισθημάτων και κοινωνικές σε ομάδες, όπως μια τάξη, μια ομάδα εργασίας ή μια οικογένεια. Εξειδικεύεται στο να χαρτογραφεί τη δυναμική των σχέσεων μεταξύ των μελών μιας ομάδας, εξετάζοντας τη συναισθηματική σύνδεση και την κοινωνική αλληλεπίδραση. Με τη χρήση του EmoSociogram, μπορούμε να παρακολουθούμε την πρόοδο των κοινωνικών δεξιοτήτων και να ανιχνεύουμε πιθανά προβλήματα, όπως η απομόνωση ή οι αρνητικές μεταξύ προσώπων σχέσεις (Παρασκευόπουλος Ι.Ν, 1990). Κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, το EmoSociogram μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αναλύσει την δυναμική της τάξης, βοηθώντας τους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν καλύτερα τις σχέσεις μεταξύ των μαθητών και να επεμβαίνουν αποτελεσματικά όταν απαιτείται (Waters&Deane, 1995). Στον επαγγελματικό χώρο, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αξιολογηθεί η συνεργασία και η επικοινωνία μεταξύ των εργαζομένων, προωθώντας ένα θετικό εργασιακό περιβάλλον. Η AQS εστιάζει στον έλεγχο της ποιότητας της σχέσης προσκόλλησης παιδιού-φροντιστή. Βασίζεται στη θεωρία της προσκόλλησης του John Bowlby, η οποία υποστηρίζει ότι οι αρχικές σχέσεις προσκόλλησης επηρεάζουν την επόμενη ανάπτυξη της προσωπικότητας και την ικανότητα για κοινωνικές σχέσεις. Η χρήση του AQS είναι κυρίως στην αναπτυξιακή ψυχολογία και την παιδοψυχολογία, παρέχοντας λεπτομερείς πληροφορίες για την συναισθηματική ασφάλεια και την ποιότητα της προσκόλλησης. Με την εφαρμογή του AQS, τα άτομα που ασχολούνται με την έρευνα και τον επαγγελματικό τομέα μπορούν να αναλύσουν καλύτερα την ποιότητα των αρχικών σχέσεων σύνδεσης, εντοπίζοντας εγκαίρως πιθανά προβλήματα και λαμβάνοντας τις απαραίτητες μετρήσεις. Επιπλέον, το AQS χρησιμοποιείται σε ιατρικές ρυθμίσεις για την εντοπισμό προβλημάτων προσκόλλησης και τη στήριξη στην επίτευξη υγιών και ασφαλών σχέσεων σε δύσκολες οικογενειακές καταστάσεις. Η εξέταση της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης μέσω εργαλείων αξιολόγησης, όπως το EmoSociogram και το AQS, είναι ουσιώδης για την κατανόηση και υποστήριξη της ανθρώπινης εξέλιξης. Αυτά τα εργαλεία παρέχουν απαραίτητες πληροφορίες για την ανάλυση της συναισθηματικής και κοινωνικής δυναμικής, επιτρέποντας στον χρήστη να προβαίνει σε στοχευμένες παρεμβάσεις προς όφελος της ψυχικής υγείας και της συνολικής ευημερίας τόσο των ατόμων όσο και των κοινωνιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Κοινωνικοποίηση

Μέσα από την κοινωνικοποίηση το παιδί μαθαίνει να ενεργεί με βάση τους κανόνες και τα πρότυπα της ομάδας των συνομηλίκων του προκειμένου να ενσωματωθεί σε εκείνη (Αμπατζίδη, Δ., & Σεμελίδου, Ε. 2008). Επιπρόσθετα, η κοινωνικοποίηση είναι μια διαδικασία στην οποία οι άνθρωποι μαθαίνουν να συμπεριφέρονται με τρόπο τέτοιο ώστε να είναι αποδεκτός από τους συνομηλίκους τους. Ακόμα, η κατάλληλη ηλικία για να ξεκινήσει ένα παιδί να συναναστρέφεται και να κοινωνικοποιείται είναι η νηπιακή ηλικία. Σύμφωνα με αξιότιμους μελετητές, η κοινωνικοποίηση είναι μια διαδικασία που διαδραματίζεται στη ζωή του ανθρώπου και εξελίσσεται συνεχώς σε όλα τα στάδια της ζωής του και αυτό έχει ως αντίκτυπο στον τρόπο συμπεριφοράς του ως παιδί και μετέπειτα και στις πεποιθήσεις του ως ενήλικας.

Αξίζει να επισημανθεί ότι η ανάπτυξη της κοινωνικοποίησης των παιδιών είναι άρρηκτα συνδεδεμένη και με τον συναισθηματικό παράγοντα. Ειδικότερα η ενσυναίσθηση τροφοδοτεί τις κοινωνικές δεξιότητες.

Προ-κοινωνικές δεξιότητες

Η ιδιότητα της κοινωνικοποίησης προαπαιτεί ορισμένες πρόσθετες ικανότητες, γνωστές ως προ- κοινωνικές δεξιότητες. Πρόκειται για τεχνικές μέσω των οποίων ένα παιδί θα τις χρησιμοποιήσει για να ενσωματωθεί ομαλά και με επιτυχία μέσα στην ομάδα. Ορισμένες από αυτές είναι πως κατανοεί τις συμπεριφορές των συνομηλίκων του, κατά πόσο είναι κοινωνικά αποδεκτό από τα άλλα μέλη της ομάδας . Η κατάκτηση των προ- κοινωνικών δεξιοτήτων ξεκινάει από το νηπιαγωγείο και συνεχίζεται στο δημοτικό (Wortham, 2006.)

Κοινωνικοσυναισθηματικές δεξιότητες

Η επικοινωνία , η ικανότητα δηλαδή του ανθρώπου να μιλά, να εκφράζει τις απόψεις του και τα συναισθήματά του τον κάνει να ξεχωρίζει από τα υπόλοιπα πλάσματα επάνω στη γη. Οι κοινωνικές δεξιότητες αποτελούν σημαντικό εργαλείο στην κοινωνική προσαρμογή και στη δημιουργία κοινωνικών σχέσεων του ατόμου και όλο αυτό έχει αντίκτυπο στην ποιότητα της επικοινωνίας του ατόμου με τον εαυτό του και τους γύρω του. Μερικές κοινωνικές δεξιότητες για τα παιδιά είναι να γίνονται σωστοί ακροατές των φίλων τους, να ζητούν βοήθεια για ένα παιχνίδι, να συνεργάζονται, να μοιράζονται τα

παιχνίδια τους, να είναι σε θέση να αποδέχονται την κριτική (Baran, 2010) και να έχουν αμοιβαία επικοινωνία με τους υπόλοιπους συνομηλίκους (Park, 2007).

Επιπρόσθετα με τον όρο κοινωνικές δεξιότητες εννοούμε την ικανότητα του ατόμου να δημιουργεί διαπροσωπικές σχέσεις, να αλληλεπιδρά και να επικοινωνεί με άλλους ανθρώπους, να είναι σε θέση να ακολουθεί τους κανόνες της ομάδας στην οποία ανήκει και τέλος να αποδέχεται και να έχει θετική εικόνα για τον εαυτό του (αυτοεκτίμηση). Σύμφωνα με τον μελετητή (Schaffer, 1996) η καλλιέργεια των κοινωνικών δεξιοτήτων στο σχολείο είναι σημαντικός πυλώνας για τη μετέπειτα κοινωνική και επαγγελματική ζωή του ατόμου (Αναστασοπούλου, 2014). Επιπλέον ένα κοινωνικά εκπαιδευμένο άτομο μπορεί να διαχειριστεί πιο αποτελεσματικά τις διάφορες κοινωνικές καταστάσεις (Park, 2007). Σύμφωνα με τον (Fall, 1982) οι κοινωνικές δεξιότητες είναι συμπεριφορές, οι οποίες θα πρέπει να εμφανίζονται προκειμένου να αναλάβουν τους ρόλους και να φέρουν εις πέρας τα καθήκοντα που απαιτούνται στη κοινωνία. Ωστόσο οι συμπεριφορές αυτές δεν εμφανίζονται αυτόματα, αλλά διδάσκονται και διαμορφώνονται μέσα από τις μαθησιακές διαδικασίες που λαμβάνουν χώρο στο σχολικό πλαίσιο (Omeroglu, 2016). Είναι σημαντικό να αναφερθούμε ότι οι κοινωνικές δεξιότητες συνδέονται άρρηκτα με τις συναισθηματικές δεξιότητες και τις συναντάμε συχνά ως κοινωνικές-συναισθηματικές δεξιότητες. Στην πρώιμη ηλικία ως συναισθηματικές δεξιότητες εννοούμε τη στενή σχέση που διαμορφώνουν τόσο με τους ενήλικες όσο και με τους συνομηλίκους τους. Ενδεικτικές θεμελιώδεις κοινωνικό-συναισθηματικές δεξιότητες είναι η ενσυναίσθηση, ο έλεγχος των συναισθημάτων και της συμπεριφοράς, η αυτοπεποίθηση και η ικανότητα ανάπτυξης και η υποστήριξη σχέσεων (Lippman, 2016). Παρακάτω αναφέρονται μερικές δραστηριότητες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση των κοινωνικών δεξιοτήτων στα παιδιά.

1. Παιχνίδι ρόλων είναι ένα παιχνίδι όπου οι παίκτες υιοθετούν χαρακτήρες και αλληλεπιδρούν σε μια φανταστική ή προσομοιωτική περιοχή.

Το παιχνίδι ρόλων βοηθάει στην κατανόηση κοινωνικών κανόνων και στην ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων. Τα παιδιά παίρνουν διάφορους ρόλους σε υποθετικά σενάρια και εκπαιδεύονται στο πώς να αντιδρούν και να επικοινωνούν αποτελεσματικά, όπως σε συζητήσεις με φίλους ή σε αντιμετώπιση συγκρούσεων. Αυτό το δραστηριότητα προωθεί τη σκέψη των παιδιών για διαφορετικές προοπτικές και την ανάπτυξη ενσυναίσθησης.

2. Δραστηριότητες που πραγματοποιούνται από ομάδες.

Οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται σε ομάδες, όπως τα παιχνίδια και τα έργα, ενθαρρύνουν τη συνεργασία και τη συλλογική λήψη αποφάσεων. Οι μαθητές αποκτούν δεξιότητες συνεργασίας, ακρόασης και κοινής ευθύνης προς επίτευξη ενός κοινού στόχου. Αυτές οι δραστηριότητες ενισχύουν την αίσθηση της κοινότητας και προάγουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η διαπραγμάτευση και η επίλυση προβλημάτων.

3. Συζητήσεις που πραγματοποιούνται σε κύκλους

Οι συζητήσεις σε κύκλο επιτρέπουν στα παιδιά να μοιραστούν τις σκέψεις τους και τα συναισθήματά τους σε μια ασφαλή και υποστηρικτική ατμόσφαιρα. Οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να καθοδηγήσουν τις συζητήσεις που αφορούν σχέσεις, επίλυση συγκρούσεων και ενσυναίσθηση. Αυτό το είδος δραστηριότητας προωθεί την ανάπτυξη της δεξιότητας των παιδιών να εκφράζουν τα συναισθήματά τους και να ακούν με σεβασμό τους άλλους.

4. Ενέργειες συνεργασίας με ανταλλαγή θέσεων

Τα παιδιά εξοικειώνονται με τις ανάγκες και τα συναισθήματα των άλλων μέσω των δραστηριοτήτων ανταλλαγής ρόλων. Σε τέτοια περιστατικά, τα παιδιά υιοθετούν την ταυτότητα ενός άλλου (π.χ., φίλου, δασκάλου) και προσπαθούν να αντιληφθούν τον κόσμο μέσα από τους δικούς τους οφθαλμούς. Αυτή η δραστηριότητα βελτιώνει την ενσυναίσθηση και την κατανόηση πολλαπλών προοπτικών.

5. Ερμηνεία Κοινωνικών Περιστάσεων

Τα παιδιά εξετάζουν διάφορα κοινωνικά σενάρια και συζητούν για τις επιλογές που έχουν οι πρωταγωνιστές, σε μια δραστηριότητα που ονομάζεται ανάλυση κοινωνικών σεναρίων. Ένα παράδειγμα είναι οι μαθητές να μπορούν να αναλύσουν πώς να αντιδράσουν σε περιπτώσεις εκφοβισμού ή πώς να βοηθήσουν έναν φίλο που αισθάνεται απογοητευμένος. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα ενισχύει την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε κοινωνικά πλαίσια.

6. Δράσεις Συνεργασίας (BuddyPrograms)

Σε αυτές τις δραστηριότητες, τα παιδιά συνεργάζονται με έναν συνοδό, ο οποίος μπορεί να είναι από την ίδια ή διαφορετική ηλικιακή ομάδα. Με τη βοήθεια των προγραμμάτων

συνεργασίας, τα παιδιά εκπαιδεύονται να υποστηρίζουν ο ένας τον άλλο, να ανταλλάσσουν γνώσεις και να αναπτύσσουν δεσμούς. Αυτές οι δραστηριότητες ενισχύουν το να αισθανόμαστε ότι ανήκουμε και προωθούν την αμοιβαία υποστήριξη και συνεργασία.

7. Παιχνίδια που εμπλέκουν τον παίκτη.

Τα εκπαιδευτικά παιχνίδια όπως το «Μουσικές Καρέκλες» ή το «Σχοινάκι» βοηθούν τα παιδιά να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες μέσα από τη διασκέδαση. Αυτά τα παιχνίδια προάγουν τη συνεργασία, την αλληλεπίδραση και την επικοινωνία, ενώ εκπαιδεύουν τα παιδιά στη διαχείριση της επιτυχίας και της αποτυχίας σε ασφαλές περιβάλλον.

8. Αναπαράσταση Συγκρούσεων και Αντιμετώπιση

Αυτή η δραστηριότητα απαιτεί τη δημιουργία υποθετικών συγκρούσεων, μέσω των οποίων τα παιδιά μαθαίνουν να διαπραγματεύονται, να επιλύουν προβλήματα και να φτάνουν σε μια κοινή λύση που είναι αποδεκτή για όλους. Με τις προσομοιώσεις αυτές, τα παιδιά αποκτούν δεξιότητες στη διαχείριση συγκρούσεων και κατανοούν τον σημαντικό ρόλο της ειρηνικής συνύπαρξης.

10. Δραστηριότητες με την καθοδήγηση ενηλίκων

Σε δραστηριότητες όπου οι ενήλικες καθοδηγούν τα παιδιά, οι δάσκαλοι ή οι σύμβουλοι μπορεί να παρέχουν σενάρια ή καταστάσεις και να ζητούν από τα παιδιά να συζητήσουν τις επιλογές τους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω παιχνιδιών, αφηγήσεων ή ακόμη και παρακολούθησης ταινιών, όπου οι ενήλικες προωθούν τη συζήτηση για κοινωνικά θέματα και ενθαρρύνουν τα παιδιά να αναπτύξουν τις δεξιότητες τους.

11. Δραστηριότητες που βοηθούν στην ανάπτυξη της εμπιστοσύνης.

Αυτές οι δραστηριότητες σκοπεύουν να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη μεταξύ παιδιών και συνομηλίκων τους. Οι εν λόγω ασκήσεις μπορεί να περιλαμβάνουν το "trustfall," όπου τα παιδιά αποκτούν εμπιστοσύνη στους άλλους και μαθαίνουν να συνεργάζονται.

Κοινωνική ικανότητα

Με τον όρο κοινωνική ικανότητα αναφερόμαστε στη συμπεριφορά που διαγράφεται η επιτυχή κοινωνική λειτουργία. Η κοινωνική συμπεριφορά ενός παιδιού εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως τι σχέσεις έχει αναπτύξει με την οικογένειά του και με τους

συνομηλίκους του ,γεγονός που θα επηρεάσει την κοινωνικοποίηση του στη μετέπειτα ενήλικη ζωή του (Bar-On&Parker, 2000). Από την άλλη πλευρά η ακατάλληλη κοινωνική συμπεριφορά χαρακτηρίζεται από σχέσεις εκφοβισμού, δύσπιστες και επιθετικότητα. Συνεπώς η εκμάθηση των κοινωνικών δεξιοτήτων αποτελεί σημαντικό στοιχείο στην εκπαίδευση των παιδιών κατά τη διάρκεια της σχολικής τους ζωή για να είναι σε θέση να διαμορφώσουν μια προσωπικότητα που θα μπορεί να σταθεί μέσα σε μια κοινωνική ομάδα.

Χαρακτηριστικά προσωπικότητας: Τα παιδιά που έχουν καλή αυτορρύθμιση και συναισθηματική σταθερότητα φαίνεται να εμφανίζουν βελτιωμένες κοινωνικές δεξιότητες.Επίσης, η εξέλιξη της γλώσσας και των γνωστικών ικανοτήτων ευνοεί την κοινωνική αλληλεπίδραση.Οικογένεια: Η οικογένεια έχει σημαντική συμβολή. Οι γονείς που είναι ζεστοί με τα παιδιά τους και ανταποκρίνονται στα συναισθήματά τους, παρέχουν ασφαλή προσκόλληση και συμβάλλουν στην κοινωνική ανάπτυξη. Η αντιμετώπιση των διαφωνιών και των συναισθημάτων των παιδιών από τους γονείς επηρεάζει τα κοινωνικά πρότυπα τους.

Συνομήλικοι:Οιαλληλεπιδράσεις με συμμαθητές είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη της κοινωνικής ικανότητας.

Μέσω της φιλίας και των ομαδικών δραστηριοτήτων, τα παιδιά αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, διαπραγμάτευσης και επίλυσης προβλημάτων. Προγράμματα Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης (SEL): Αυτές οι εκπαιδευτικές προσεγγίσεις εστιάζουν στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων, της αυτορρύθμισης και της συναισθηματικής νοημοσύνης στα σχολεία, βοηθώντας τα παιδιά στη διαχείριση των σχέσεών τους και στην κατανόηση των κοινωνικών κανόνων (Manning, 2008).

Φάσεις Ανάπτυξης της Κοινωνικής Δεξιότητας

Παιδιά στην προσχολική ηλικία (2-5 ετών): Κατά την περίοδο αυτή, τα παιδιά αρχίζουν να συμμετέχουν σε κοινωνικές δραστηριότητες και να αναπτύσσουν φιλικές σχέσεις. Εκπαιδεύονται να εκφράζουν τα συναισθήματά τους με λόγια, να αναγνωρίζουν τις ανάγκες των άλλων και να συνεργάζονται σε απλά παιχνίδια.Κατά την πρώτη σχολική ηλικία (6-12 ετών), η συνεργασία και η ομαδική εργασία έχουν μεγάλη σημασία (Eisenberg&Spinrad, 2014). Τα παιδιά αποκτούν δεξιότητες για τη διαχείριση συγκρούσεων και την προσαρμογή σε διαφορετικά κοινωνικά περιβάλλοντα. Η σημασία

της φιλίας αυξάνεται και επηρεάζει την συναισθηματική τους εξέλιξη. Έφηβοι (13-18 ετών): Καταντούν να αναπτύσσουν πιο περίπλοκες σχέσεις και κοινωνικές ικανότητες, όπως η ενσυναίσθηση, η διαχείριση των συγκρούσεων και η κατανόηση των διαφορετικών απόψεων. Ομοίων ηλικίας και φίλες επηρεάζουν σημαντικά τον κοινωνικό χαρακτήρα τους.

Σημαντικότητα των Κοινωνικών Δεξιοτήτων:

Η θετική ανάπτυξη της κοινωνικής ικανότητας έχει σημαντικές επιπτώσεις στην παιδική ηλικία και αργότερα στη ζωή. Παιδιά που έχουν ανεπτυγμένες κοινωνικές δεξιότητες είναι πιο πιθανό να έχουν υψηλή αυτοεκτίμηση, επιτυχία στις ακαδημαϊκές τους επιδόσεις και θετικές σχέσεις με τους συνομηλίκους τους. Επιπλέον, η κοινωνική ικανότητα αποτρέπει από συναισθηματικά και συμπεριφοριστικά προβλήματα όπως η απομόνωση, η επιθετικότητα και το άγχος.

Η εξέλιξη της συμπεριφοράς, η ικανότητα διαχείρισης συναισθημάτων και οι διαπροσωπικές σχέσεις επηρεάζονται από την κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη που αποτελεί θεμελιώδη πτυχή της ανθρώπινης εξέλιξης. Η ανάπτυξη σε αυτούς τους τομείς βελτιώνει την ψυχική υγεία, τις κοινωνικές δεξιότητες και την επιτυχία στην προσωπική και στην επαγγελματική ζωή.

Ο ρόλος των γονέων, των εκπαιδευτικών και των επαγγελματιών ψυχικής υγείας είναι σημαντικός στην υποστήριξη της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης των παιδιών μέσω της παροχής ενός περιβάλλοντος υποστήριξης και ασφάλειας. Η προώθηση της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης δεν ευνοεί μόνο τον ίδιο τον άνθρωπο, αλλά συμβάλλει στη δημιουργία μιας πιο ευαίσθητης, συνεργατικής και ανθεκτικής κοινωνικότητας.

Δεξιότητες 21^{ου} αιώνα

Η εισαγωγή της ψηφιακής τεχνολογίας τόσο στην καθημερινή μας ζωή όσο και στην εκπαιδευτική κοινότητα έχει εισχωρήσει για τα καλά, γεγονός που έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην επίλυση πολλών προβλημάτων και ιδίως που αφορούν τους νέους. Τα νέα αυτά πρότυπα, θα πρέπει να γίνουν αφορμή για να αντικατασταθούν οι βασικές δεξιότητες του παρελθόντος με μια νέα στάση του σχολείου. Αυτή η αλλαγή θα προσφέρει στους μαθητές την πιο εξελιγμένη σκέψη, την ευέλικτη επίλυση των προβλημάτων και τις δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας, προκειμένου να είναι σε

θέση να ανταποκριθούν με αποτελεσματικότητα στις μελλοντικές του εργασιακές τους ανάγκες (Britanica, 1990). Ειδικότερα εκείνες οι δεξιότητες είναι , η κριτική σκέψη, η καινοτομία και η δημιουργικότητα, η συνεργασία, η μεταγνώση, ο τεχνολογικός γραμματισμός, η πολιτότητα, η καριέρα και η προσωπική υπευθυνότητα ((Binkley, 2000)

Συμπερασματικά ,λοιπόν, ο στόχος δεν είναι μόνο η δημιουργία νέων γνώσεων σε κάθε γνωστικό αντικείμενο, αλλά η δημιουργία μεταγνωστικών κοινωνικών δεξιοτήτων, που θα κάνει τον μαθητή να εξελιχθεί σε έναν ανεξάρτητο, σκεπτόμενο και ενεργό πολίτη του 21^{ου} αιώνα. Ωστόσο για να συμβεί αυτό το σχολείο θα πρέπει να διαθέτει τις κατάλληλες υποδομές και το κατάλληλο υποστηρικτικό υλικό για να τις μεταλαμπαδεύσει στους μαθητές(Petropoulouetal., 2015). Είναι φανερό λοιπόν ότι οι δεξιότητες του 21 αιώνα είναι αναγκαίες στην κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, για αυτό τον λόγο θα πρέπει να εισάγονται από την πρώιμη προσχολική ηλικία.

Ανάλυση Σκέψης και Επίλυση Προβλημάτων.Η κριτική σκέψη αποτελεί τη δυνατότητα να αναλύουμε και να αξιολογούμε πληροφορίες, επιχειρήματα και ιδέες προκειμένου να λάβουμε ορθές αποφάσεις με βάση τα δεδομένα. Σε έναν κόσμο με υπερβολική και πολλές φορές αντιφατική πληροφορία, οι άνθρωποι πρέπει να μπορούν να ξεχωρίζουν τις αξιόπιστες πληροφορίες από τις ψευδείς ή ανακριβείς. Η ανάλυση και η επίλυση προβλημάτων απαιτούν κριτική σκέψη, καθώς πρέπει να αναγνωρίζονται τα προβλήματα, να αναλύονται οι αιτίες τους και να υιοθετούνται αποτελεσματικές λύσεις. Στη σύγχρονη εποχή εργασίας, η ικανότητα για καινοτομία και γρήγορη προσαρμογή σε αλλαγές είναι κρίσιμη για τους εργαζόμενους.

Η συνεργασία και η επικοινωνία έχουν μεγάλη σημασία. Σε έναν κόσμο που είναι παγκοσμιοποιημένος και συνδεδεμένος, η συνεργασία και η επικοινωνία θεωρούνται απαραίτητες ικανότητες. Οι εργαζόμενοι πρέπει να μπορούν να συνεργάζονται αποτελεσματικά με άλλους, συχνά σε ομάδες πολύπλοκου πολυπολιτισμικού χαρακτήρα και διάσπαρτες γεωγραφικά. Η αποτελεσματική επικοινωνία, είτε προφορική είτε γραπτή, είναι κρίσιμη για την επιτυχία σε αυτό τον τομέα. Η συνεργασία είναι απαραίτητη όχι μόνο για τον στόχο των κοινών, αλλά και για την ανταλλαγή γνώσεων και ιδεών που μπορούν να οδηγήσουν σε καινοτομία. Η σημασία της ψηφιακής επικοινωνίας αυξάνεται με την ενσωμάτωση εργαλείων τηλεδιάσκεψης και μηνυμάτων.

Η δημιουργικότητα και η καινοτομία είναι απαραίτητες για την επίλυση πολύπλοκων προβλημάτων και τη δημιουργία νέων ιδεών και προϊόντων. Η ανάγκη για διανοητική ευελιξία και δημιουργικότητα αυξάνεται στις εταιρείες και τους οργανισμούς, καθώς αναζητούν καινοτόμες λύσεις σε μια δυναμική αγορά. Η δημιουργικότητα εκτείνεται πέρα από τις τέχνες και αφορά τον τρόπο που προσεγγίζουμε καθημερινά θέματα ή εργασίες. Η δημιουργία καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών ή διαδικασιών είναι ουσιαστικά η εφαρμογή νέων και δημιουργικών ιδεών.

Η ψηφιακή γνωστική ικανότητα αποτελεί έναν από τους πιο ουσιώδεις παράγοντες του 21ου αιώνα. Η τεχνολογία επηρεάζει σχεδόν κάθε πτυχή της ζωής μας, και οι εργαζόμενοι πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τα ψηφιακά εργαλεία και πλατφόρμες που χρησιμοποιούνται σε κάθε κλάδο. Η επάρκεια στην τεχνολογία περιλαμβάνει την ικανότητα χρήσης λογισμικού, τη διαχείριση δεδομένων και την κατανόηση της κυβερνοασφάλειας

Ευελιξία και Προσαρμοστικότητα

Η σημασία της ικανότητας προσαρμογής σε νέες καταστάσεις και διαχείρισης της αβεβαιότητας αυξάνεται ολοένα και περισσότερο. Η ικανότητα προσαρμογής επιτρέπει στα άτομα να διατηρούν την αποτελεσματικότητα και την παραγωγικότητά τους ανεξάρτητα από τις αλλαγές ή τις προκλήσεις. Σε έναν κόσμο όπου οι τεχνολογίες, οι αγορές και οι οικονομίες αλλάζουν γρήγορα, οι εργαζόμενοι πρέπει να δείχνουν ευελιξία, να αποκτούν συνεχώς νέες δεξιότητες και να προσαρμόζονται στις νέες συνθήκες. Αυτές οι ικανότητες αφορούν την ανθεκτικότητα ενός ατόμου στο άγχος και την πίεση, καθώς και την ανάκαμψη από δύσκολες καταστάσεις.

Η Συναισθηματική Νοημοσύνη (EQ): Η συναισθηματική νοημοσύνη αναφέρεται στη διαχείριση αναγνώρισης, κατανόησης και των συναισθημάτων, είτε δικά μας είτε άλλων. Σε ένα περιβάλλον εργασίας βασισμένο στη συνεργασία και την ομαδική εργασία, η συναισθηματική νοημοσύνη είναι ουσιώδης για τη διαχείριση σχέσεων και τη λήψη αποφάσεων με συναισθηματική επίγνωση. Η ικανότητα να κατανοούμε και να ανταποκρινόμαστε στα συναισθήματα των άλλων ενισχύει την επικοινωνία, τη συνεργασία και την επίλυση συγκρούσεων, κάνοντας τη συναισθηματική νοημοσύνη κρίσιμη δεξιότητα για τους ηγέτες και τους διαχειριστές.

Αυτορρύθμιση και αυτοδιαχείριση

Η αυτοδιαχείριση σημαίνει τη δυνατότητα να οργανώνουμε τον χρόνο, τις εργασίες και την παραγωγικότητά μας με αποτελεσματικό τρόπο. Η αυτορρύθμιση εστιάζει στον έλεγχο των συναισθημάτων και των ενεργειών προκειμένου να ανταποκρινόμαστε αποτελεσματικά στις απαιτήσεις του περιβάλλοντος (Bar-On&Parker, 2000). Αυτές οι δεξιότητες είναι κρίσιμης σημασίας για την επιτυχή ολοκλήρωση έργων, τη διαχείριση του άγχους και τη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ προσωπικής και επαγγελματικής ζωής. Ειδικά σε περιβάλλοντα απομακρυσμένης εργασίας, όπου η αυτονομία είναι σημαντική, η διαχείριση του εαυτού απαιτείται για επιτυχία. Μάθηση καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής. Η συνεχής μάθηση στη διάρκεια ολόκληρης της ζωής μας αποτελεί τη δυνατότητά μας να αποκτάμε συνεχώς νέες γνώσεις και δεξιότητες. Η συνεχής εξέλιξη της τεχνολογίας και οι συνεχείς μεταβολές στα εργασιακά πεδία σημαίνουν ότι η μάθηση δεν σταματά μετά την αποφοίτηση από το σχολείο ή το πανεπιστήμιο. Οι εργαζόμενοι πρέπει να είναι πρόθυμοι να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και να ανανεώνουν διαρκώς τις γνώσεις τους, προκειμένου να διατηρούν τον ανταγωνισμό στον επαγγελματικό τους τομέα. Η συνεχής εκμάθηση σχετίζεται με το πνεύμα περιέργειας και την επιθυμία βελτίωσης του εαυτού

Οι απαιτήσεις για τις δεξιότητες στον 21ο αιώνα περιλαμβάνουν μια ευρεία ποικιλία ικανοτήτων που συνδυάζουν την τεχνολογική εξειδίκευση με την ικανότητα για κριτική σκέψη, συνεργασία και συναισθηματική νοημοσύνη. Η ευελιξία, η καινοτομία, η συνεχής εκπαίδευση και η συναισθηματική νοημοσύνη είναι απαραίτητες για την επιτυχία στην σύγχρονη κοινωνία. Αυτοί που επιθυμούν επιτυχία στην ταχέως αναπτυσσόμενη παγκόσμια οικονομία πρέπει να αναπτύξουν αυτές τις δεξιότητες και να παραμένουν ανοιχτοί στην αλλαγή και στην μάθηση συνέχεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ EmoSocio (Emo, Socio, Ceí)

‘Η εκπαίδευση του νου χωρίς την εκπαίδευση της καρδιάς δεν είναι καθόλου εκπαίδευση’

<Αριστοτέλης>

Το EmoSocio είναι ένα μοντέλο Συναισθηματικής Νοημοσύνης ανοιχτής πρόσβασης, βασισμένο σε λεπτομερή σύγκριση και σύνθεση των κύριων δομών που αντιπροσωπεύονται σε ευρέως αποδεκτά μοντέλα ΣΝ και εμπλουτισμένο με κοινωνιομετρικούς δείκτες σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο (Méndez&Fidalgo, 2019a). Το emosocio έχει εννοιοποιηθεί σε μια σημασιολογικά εμπλουτισμένη μορφή με τη μορφή της οντολογίας. Σκοπός αυτού του μοντέλου είναι να παρέχει ένα μοντέλο ΕΙ ανοιχτής πρόσβασης, όπου θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί από πολλές ειδικότητες επιστημόνων, για την αξιολόγηση των διαδικασιών ψυχολογικής αξιολόγησης και την ανάπτυξη παρεμβάσεων που θα συμβάλλουν στην ενίσχυση των διαπροσωπικών και ενδοπροσωπικών ικανοτήτων.

Γιατί κάποιος να επιλέξει το Emosocio?

- ❖ Δομημένη μορφή που προάγει τη σαφήνεια και τη συνέπεια μεταξύ των διαφορετικών διαστάσεων.
- ❖ Η ανοιχτή πρόσβαση είναι σημαντική για την ευρεία υιοθέτηση του μοντέλου.
- ❖ Ενσωμάτωση αξιολόγησης της δυναμικής της ομάδας.
- ❖ Ενσωμάτωση σε ψηφιακά εργαλεία ανοικτής πρόσβασης
- ❖ Ενσωμάτωση ατομικών και ομαδικών συναισθηματικών δεικτών (Συλλογική και συναισθηματική νοημοσύνη).
- ❖ Γρήγορη αξιολόγηση
- ❖ Ενσωμάτωση της αξιολόγησης της δυναμικής της ομάδας.

Ορισμός των ιδιοτήτων του ψυχομετρικού εργαλείου Emo.

Το Emo είναι ένα εργαλείο που μετρά τη συναισθηματική νοημοσύνη και τις αντιδράσεις ατόμων σε διαφορετικές καταστάσεις. Για να λειτουργεί με αποτελεσματικότητα και να είναι αξιόπιστο, αυτό το εργαλείο πρέπει να διαθέτει συγκεκριμένες ψυχομετρικές ιδιότητες όπως:

1. Validity (Εγκυρότητα)

Η εγκυρότητα αναφέρεται στο αν ενδυναμώνει ή όχι πράγματι ένα επιχείρημα ή όχι.

Έγκυρο περιεχόμενο :βεβαιώνει ότι τα δεδομένα του εργαλείου καλύπτουν όλες τις πτυχές της συναισθηματικής νοημοσύνης που προορίζεται να αξιολογήσει.

Η έγκυρη εννοιολογική κατασκευή εξετάζει την αντιστοιχία του εργαλείου με τις θεωρητικές έννοιες της συναισθηματικής νοημοσύνης όπως, η ενσυναίσθηση, η αυτορρύθμιση και η συναισθηματική επίγνωση.

Η κριτηριακή εγκυρότητα αξιολογεί αν τα αποτελέσματα του εργαλείου σχετίζονται με άλλες μετρήσεις και συμπεριφορές που συνδέονται με τη συναισθηματική νοημοσύνη.

2. Αξιοπιστία (reliability)

Η αξιοπιστία σχετικά με το εργαλείο αφορά τη συνέπεια των παρεχόμενων μετρήσεων. Ένα αξιόπιστο μέσο θα παρουσίαζε παρόμοιες επιδόσεις σε παρόμοια περιστάσεις.

Αξιοπιστία εσωτερικής συνέπειας: ελέγχει αν τα μέρη ενός εργαλείου που αντιστοιχούν στην ίδια έννοια παρέχουν συνεκτικά αποτελέσματα, συχνά χρησιμοποιείται ο δείκτης cronbach's alpha.

Επαναληπτική αξιοπιστία: αξιολογεί την συνέπεια των αποτελεσμάτων όταν το ίδιο το εργαλείο χρησιμοποιείται σε διαφορετικές χρονικές στιγμές τον ίδιο πληθυσμό.

Η αξιοπιστία μεταξύ – παρατηρητών αξιολόγησης εξασφαλίζει τη συνέπεια στις αξιολογήσεις αν περιλαμβάνει υποκειμενική αξιολόγηση από διαφορετικούς παρατηρητές.

3. Ευαισθησία (sensitivity)

Η ευαισθησία είναι η ικανότητα να αντιλαμβάνεται και να ανταποκρίνεται σε διαφορετικές καταστάσεις και συναισθήματα. Η ευαισθησία περιγράφει τη δυνατότητα του εργαλείου να αντιλαμβάνεται μικρές μεταβολές στην συναισθηματική κατάσταση ή νοημοσύνη των ανθρώπων. Ένα ευαίσθητο εργαλείο μπορεί να ανιχνεύει μικροδιαφορές ανάμεσα σε άτομα και σε ομάδες και να καταγράφει εξελίξεις με την πάροδο του χρόνου.

4. Αντικειμενικότητα (objectivity)

Η αντικειμενικότητα είναι η κατάσταση όπου η πραγματικότητα περιγράφεται

Με αντικειμενικό τρόπο. Η αντικειμενικότητα εξασφαλίζει ότι οι υποκειμενικές κρίσεις δεν επηρεάζουν τα αποτελέσματα του εργαλείου που χρησιμοποιείται. Το ΕΜΟ πρέπει να έχει σαφείς κανονισμούς και διαδικασίες για τη χορήγηση και την αξιολόγηση, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ανεξαρτησία των αποτελεσμάτων από το χρήστη.

5. Επικαιρότητα (relevance)

Η σημασία του εργαλείου είναι που αφορά την καταλληλότητα και το ρόλο του για τον πληθυσμό και το περιβάλλον που χρησιμοποιείται . το ΕΜΟ πρέπει να προσαρμόζεται στις σύγχρονες αντιλήψεις και ανάγκες σχετικά με τη συναισθηματική νοημοσύνη.

6. Η Απλότητα (simplicity)

Η απλότητα είναι η κατάσταση του να είναι κάτι απλό ή απλοϊκό. Η ευκολία χρήσης του εργαλείου σημαίνει ότι είναι απλό και κατανοητό. Ένα εργαλείο ψυχομέτρησης που είναι εύκολο στη χρήση είναι πιο πιθανό να εφαρμοστεί σωστά και να γίνει κατανοητό από τους χρήστες κάτι που βελτιώνει την ακρίβεια των αποτελεσμάτων.

7. Προσαρμοστικότητα (adaptability)

Τα χαρακτηριστικά αυτά εξασφαλίζουν ότι το ψυχομετρικό εργαλείο Εμο είναι αξιόπιστο και έγκυρο, επιτρέποντας αποτελεσματική αξιολόγηση και προώθηση συναισθηματικής νοημοσύνης σε διάφορα περιβάλλοντα.

Η ευελιξία του εργαλείου αφορά τη δυνατότητά του να προσαρμόζεται σε διαφορετικούς πολιτισμούς, γλώσσες και ηλικιακές ομάδες, διατηρώντας την αξιοπιστία του. Το Εμο πρέπει να είναι ευέλικτο και να προσαρμόζεται σε διάφορα πλαίσια με ανάλογες αλλαγές, αν χρειαστεί (Fotopoulouetal., 2019). Αυτές οι ιδιότητες εξασφαλίζουν ότι το ψυχομετρικό εργαλείο Εμο είναι αξιόπιστο και έγκυρο, επιτρέποντας αποτελεσματική αξιολόγηση και προώθηση της συναισθηματικής νοημοσύνης σε διαφορετικά περιβάλλοντα (Fotopoulouetal., 2020).

Ορισμός των ιδιοτήτων του ψυχομετρικού εργαλείου Συλλογικής Συναισθηματικής Νοημοσύνης CEI

Το CEI εργαλείο χρησιμοποιείται για να μετρήσει την συναισθηματική νοημοσύνη σε ομάδες ή συλλογικότητες. Για να είναι αποτελεσματικό, πρέπει να έχει συγκεκριμένες ψυχομετρικές ιδιότητες που εξασφαλίζουν την αξιοπιστία και την εγκυρότητα του. Αυτά τα χαρακτηριστικά περιλαμβάνουν:

Η εγκυρότητα αφορά το αν ένα μέτρο μετρά αυτό που υποστηρίζει ότι μετρά. Η αξιοπιστία του CEI αξιολογείται από το πόσο ακριβώς μετρά τη συλλογική συναισθηματική νοημοσύνη των ομάδων. Το έγκυρο περιεχόμενο βεβαιώνει ότι το εργαλείο καλύπτει επαρκώς τις διαστάσεις της συλλογικής συναισθηματικής

νοημοσύνης (Brackett et al., 2011), όπως η συναίσθηση μεταξύ μελών, η συνεργατικότητα και η συναισθηματική ρύθμιση στον ομαδικό επίπεδο. Έλεγχος κατασκευής (Construct Validity): Αξιολογεί αν το εργαλείο μετρά τις θεωρητικές έννοιες σχετικά με τη συλλογική συναισθηματική νοημοσύνη, όπως η δυναμική της ομάδας, η ενότητα της ομάδας και η συνείδηση της ομάδας. Η κριτηριακή εγκυρότητα μετρά την αποτελεσματικότητα ενός εργαλείου στην πρόβλεψη της ομάδας σε δραστηριότητες που απαιτούν συλλογική συναισθηματική νοημοσύνη.

2. Αξιοπιστία

Η αξιοπιστία εκφράζει την ικανότητα του CEI να παρουσιάζει συνεκτικά και σταθερά αποτελέσματα σε επαναλαμβανόμενες μετρήσεις. Εσωτερική συνέπεια (Internal Consistency): Αξιολογεί την συμφωνία μεταξύ των απαντήσεων που αναφέρονται στα στοιχεία της ίδιας διάστασης της συλλογικής συναισθηματικής νοημοσύνης.

Συνήθως προσδιορίζεται με τον δείκτη αξιοπιστίας Cronbach's alpha. Η επαναληπτική αξιοπιστία εξετάζει τη σταθερότητα των αποτελεσμάτων ενός εργαλείου όταν εφαρμόζεται στο ίδιο δείγμα σε διαφορετικές χρονικές στιγμές. Η αξιοπιστία της μεταξύ αξιολογητών αξιολόγησης επιβεβαιώνει τη συνοχή των αξιολογήσεων της συλλογικής συναισθηματικής νοημοσύνης μεταξύ διαφορετικών αξιολογητών στην ίδια ομάδα.

3. Ευαισθησία

Η ικανότητα να αντιλαμβάνεται και να αντιδρά σε διαφορετικά ερεθίσματα (Ευαισθησία) Η ευαισθησία του CEI περιλαμβάνει την ικανότητά του να ανιχνεύει μικρές αλλαγές στη συλλογική συναισθηματική νοημοσύνη ομάδων, καθώς επίσης να διακρίνει τις διαφορές μεταξύ ομάδων ή κατά τη διάρκεια του χρόνου.

4. Αντικειμενικότητα

Η αντικειμενικότητα είναι η ανεξαρτησία από προκαταλήψεις και προκαταστάσεις. Η αδιαμεσολάβητη λειτουργία του εργαλείου εξασφαλίζει ότι οι υπολογισμοί παραμένουν αποτελεσματικοί ανεξάρτητα από τις προσωπικές απόψεις των χρηστών. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω σαφών και καθορισμένων οδηγιών για την χρήση και αξιολόγηση του εργαλείου.

5. Προσαρμοστικότητα

Η ευελιξία αναφέρεται στη δυνατότητα του CEI να προσαρμόζεται σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια και τύπους ομάδων, διατηρώντας την αξιοπιστία του. Αυτό έχει μεγάλη σημασία όταν το εργαλείο χρησιμοποιείται σε διεθνή περιβάλλοντα ή σε ομάδες με διαφορετικά χαρακτηριστικά.

6. Επικαιρότητα

Η επίκαιρη χρήση του εργαλείου αφορά τη σπουδαιότητα και την επίκαιρη σημασία του για την μέτρηση της συλλογικής συναισθηματικής νοημοσύνης σε σύγχρονες ομάδες, βεβαιωνόμενος ότι τα χαρακτηριστικά του εργαλείου ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις δυναμικές των ομάδων.

7. Απλότητα

Η απλότητα είναι ένα χαρακτηριστικό που χαρακτηρίζει τη διακριτική απλότητα και αποφεύγει την υπέρμετρη περιπλοκή. Η ευκολία χρήσης του CEI συνδέεται με την καθαρότητα και την απλότητά του. Ένα απλό και εύχρηστο εργαλείο είναι πιο πιθανό να χρησιμοποιηθεί με επιτυχία και να παράγει ακριβή και κατανοητά αποτελέσματα.

8. Διαφάνεια

Διαφάνεια είναι σημαντική για τη διαφάνεια και την εμπιστοσύνη. Επίσης η διαφάνεια του εργαλείου σημαίνει πλήρης και σαφής ενημέρωση των χρηστών σχετικά με τη λειτουργία, την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, και τις δυνατότητες και περιορισμούς του. Τα χαρακτηριστικά αυτά εξασφαλίζουν ότι το ψυχομετρικό εργαλείο CEI είναι ένα αξιόπιστο και έγκυρο μέσο για τη μέτρηση της συλλογικής συναισθηματικής νοημοσύνης, επιτρέποντας αποτελεσματική αξιολόγηση και βελτίωση των συναισθηματικών δυναμικών σε ομάδες.

Ορισμός του Κοινωνιομετρικού εργαλείου socio

Το Socio λειτουργεί ως εργαλείο κοινωνιομετρίας για ανάλυση κοινωνικών δυναμικών σε ομάδες όπως σχολικές τάξεις, ομάδες εργασίας και κοινωνικές κοινότητες. Η κοινωνιομετρία εξετάζει τους κοινωνικούς δεσμούς και την αλληλεπίδραση ανάμεσα στα μέλη μιας ομάδας, ανήκει στην κοινωνική ψυχολογία και αναπτύχθηκε από τον (JacobMoren, 2000).

Ιδιότητες του κοινωνιομετρικού εργαλείου του SOCIO

1. Μελέτη Δικτύου (NetworkAnalysis) το Socio εργαλείο επιτρέπει την ανάλυση και τη χαρτογράφηση των κοινωνικών σχέσεων σε μια ομάδα. Με την αποθήκευση των επιλογών, των προτιμήσεων και των αποκλεισμών μεταξύ των ατόμων της ομάδας, δημιουργείται ένα κοινωνικό δίκτυο που απεικονίζει τις αλληλεπιδράσεις και τις θέσεις τους. (

2. Συγκρότηση Δικτύων και Υποομάδων (Formation of Networks and Subgroups)

Το εργαλείο Socio αποκαλύπτει υποομάδες ή κλίκες σε μια ομάδα, αποκαλύπτοντας τις σχέσεις δύναμης και τις θέσεις των μελών σε αυτήν.

3. Ανίχνευση της Κοινωνικής Μόνωσης (Detection of Social Isolation) Χρησιμοποιώντας το εργαλείο, μπορούμε να εντοπίσουμε άτομα που βρίσκονται σε κοινωνική απομόνωση ή περιθώριο μέσα σε μια ομάδα, προσφέροντας πληροφορίες για παρεμβάσεις που θα στοχεύουν στην ένταξη αυτών των ατόμων στην ομάδα.

4. Ανίχνευση της Κοινωνικής Μόνωσης (Detection of Social Isolation) Χρησιμοποιώντας το εργαλείο, μπορούμε να εντοπίσουμε άτομα που βρίσκονται σε κοινωνική απομόνωση ή

περιθώριο μέσα σε μια ομάδα, προσφέροντας πληροφορίες για παρεμβάσεις που θα στοχεύουν στην ένταξη αυτών των ατόμων στην ομάδα.

5. Αξιολόγηση της Δημοτικότητας και της Σχέσης Συμπάθειας (Evaluation of Popularity and AffectionRelationship) Ο Socio μπορεί να αναγνωρίσει τη δημοτικότητα και την αλληλεγγύη μεταξύ μελών ομάδας, εντοπίζοντας τους πιο επιθυμητούς συνεργάτες και τους με ισχυρούς θετικούς ή αρνητικούς δεσμούς.

6. Η αξιοπιστία και η εγκυρότητα είναι σημαντικές για την αξιολόγηση ενός μέτρου. Όπως κάθε μέθοδος αξιολόγησης, το Socio πρέπει να είναι αξιόπιστο στις μετρήσεις του και να μετράει ακριβώς αυτό που προορίζεται να μετρήσει. Αυτό επιτυγχάνεται με τον προσεκτικό σχεδιασμό των ερωτήσεων και την ανάλυση των συλλεγμένων δεδομένων.

7. Η διαφάνεια και η αντικειμενικότητα είναι σημαντικές αξίες. Το εργαλείο απαιτεί να καταγραφούν σαφώς και αντικειμενικά οι απαντήσεις των μελών της ομάδας, προκειμένου να αποφευχθούν υποκειμενικές κρίσεις ή παρερμηνείες. Οι διαδικασίες ανάλυσης πρέπει να είναι κατανοητές και εφαρμόσιμες εύκολα από άλλους ερευνητές ή αναλυτές.

8. Δυνατότητα προβολής γραφικών (GraphicVisualizationCapability) Η δυνατότητα οπτικοποίησης κοινωνικών δικτύων με γραφήματα είναι ένα σημαντικό χαρακτηριστικό του εργαλείου Socio, που απεικονίζει τις σχέσεις και τις αλληλεπιδράσεις στην ομάδα. Τα συγκεκριμένα διαγράμματα βοηθούν στην κατανόηση της κοινωνικής δυναμικής και των δομών εντός της ομάδας.

Συμπερασματικά, η Εφαρμογή του Socio σε Παιδαγωγικούς και Εργασιακούς Τομείς Εκπαιδευτικά πλαίσια: Στα σχολεία, το Socio χρησιμοποιείται για να αναλύσει την αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητών, να εντοπίσει πιθανές περιπτώσεις εκφοβισμού ή κοινωνικής απομόνωσης και να προωθήσει θετικές κοινωνικές σχέσεις στην τάξη. Επαγγελματικά Πλάισια: Στον εργασιακό χώρο, μπορεί να βελτιώσει τη συνεργασία μεταξύ των μελών ομάδας, να αναγνωρίσει τους ηγέτες και να επιλύσει συγκρούσεις εντός των ομάδων. Το κοινωνιομετρικό εργαλείο Socio βοηθάει στην κατανόηση και βελτίωση των κοινωνικών σχέσεων και της ομαδικής λειτουργίας, προάγοντας τη δημιουργία πιο συνδεδεμένων και αρμονικών ομάδων.

Μοντέλο του Emosocio σε συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες

Η χρήση του Emosocio είναι για την κατανόηση και την προώθηση της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες. Αυτό το πρότυπο αναγνωρίζει ότι η εξέλιξη των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων διαφοροποιείται ανάλογα με την ηλικία και τα αναπτυξιακά στάδια των παιδιών και των εφήβων. Στη συνέχεια, το μοντέλο εφαρμόζεται σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες.

1. Προσχολική Ηλικία (3-5 ετών)

Κατά το στάδιο αυτό, τα παιδιά ξεκινούν να αναπτύσσουν βασικές κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες, όπως την κατανόηση συναισθημάτων, την έναρξη ενσυναίσθησης και την αλληλεπίδραση με συνομηλίκους (Bringsjordetal., 2015). Κύριες πληροφορίες του μοντέλου: Τα παιδιά αρχίζουν να αναπτύσσουν αυτογνωσία με το να αναγνωρίζουν και να εκφράζουν τα συναισθήματά τους, αλλά δεν μπορούν να τα διαχειριστούν αποτελεσματικά ακόμα. Κοινωνική Συνδρομή: Τους βοηθούν να μοιράζονται και να αλληλοεπιδρούν με τους άλλους, ενώ αναπτύσσουν φιλικές σχέσεις. Αντιθέσεις και Διαχείριση Προβλημάτων: Συχνά εμφανίζονται αντιθέσεις καθώς τα παιδιά μαθαίνουν να ελέγχουν τις αντιδράσεις τους και να συνεργάζονται με άλλους.

Παρεμβάσεις δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την ανίχνευση και την έκφραση συναισθημάτων (π.χ., παιχνίδια με κάρτες συναισθημάτων). Δραστηριότητες που βελτιώνουν την αντίληψη και την συμπάθεια προς τα συναισθήματα των άλλων (π.χ., "πώς θα αντιδρούσες σε μια τέτοια κατάσταση..."). Βελτίωση της συνεργασίας και της αντιμετώπισης διαφορών μέσω ομαδικών παιχνιδιών.

2. Πρώτη Σχολική Ηλικία (6-8 ετών)

Σε αυτό το στάδιο, τα παιδιά αρχίζουν να αναπτύσσουν μια πιο περίπλοκη κατανόηση των κοινωνικών δεσμών και των συναισθημάτων. Βασικές πληροφορίες του μοντέλου: Παιδιά μαθαίνουν να ρυθμίζουν τα συναισθήματά τους και να αντιδρούν σωστά σε διάφορες καταστάσεις με την Συναισθηματική Ρύθμιση. Συνεργασία σε ομάδα: Αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετοχής σε ομαδικά έργα και αλληλοϋποστήριξης.

Κατανόηση Κοινωνικών Κανόνων: Μαθαίνουν να συνειδητοποιούν και να τηρούν κοινωνικούς κανόνες, αναπτύσσοντας αίσθηση δικαιοσύνης και υπευθυνότητας.

Παρεμβάσεις

Συζήτηση στις ομάδες για τα συναισθήματα και δημιουργία κοινωνικών ιστοριών προκειμένου να βοηθηθούν τα παιδιά στην κατανόηση των κοινωνικών καταστάσεων. Δραστηριότητες που ενισχύουν τη συνεργασία και την αντιμετώπιση προβλημάτων μέσω ομαδικών παιχνιδιών και project. Αύξηση της κατανόησης των κοινωνικών κανόνων μέσω παιχνιδιού ρόλων και δομημένων δραστηριοτήτων.

Η μέση ηλικία των παιδιών στο δημοτικό σχολείο είναι 9-11 ετών. Σε αυτό το στάδιο, τα παιδιά ξεκινούν να αναπτύσσουν πιο πολύπλοκες κοινωνικές δεξιότητες και να ενισχύουν την ταυτότητά τους. Βασικά στοιχεία του προτύπου: Αυτοσεβασμός και Αναγνώριση: Τα παιδιά αρχίζουν να αναπτύσσουν μια πιο ορισμένη εικόνα του εαυτού τους και της θέσης τους στην κοινότητα. Φιλίες και κοινωνικές δεξιότητες γίνονται πιο σημαντικές και εξελιγμένες σε φιλικές σχέσεις. Διαχείριση Συγκρούσεων: Ξεκινούν να αναπτύσσουν ικανότητες διαπραγμάτευσης και επίλυσης συγκρούσεων χωρίς την ανάγκη παρέμβασης από ενήλικες. Επεμβάσεις: Δραστηριότητες που αυξάνουν την αυτοεκτίμηση και την ταυτότητα, όπως η θέση προσωπικών στόχων και η αναγνώριση των ικανοτήτων τους. Προώθηση της αλληλεγγύης με δραστηριότητες που προωθούν την εμπιστοσύνη και την κατανόηση. Βελτίωση της ικανότητας αντιμετώπισης διαφορών μέσω ρόλων και ασκήσεων διαπραγμάτευσης.

Πρώιμη Εφηβεία (ηλικία 12-14 ετών): Η πρώιμη περίοδος της εφηβείας χαρακτηρίζεται από έντονες συναισθηματικές αλλαγές και την επιθυμία για αναζήτηση της προσωπικής ταυτότητας. Βασικά Στοιχεία του Μοντέλου: Οι έφηβοι αντιμετωπίζουν μεγαλύτερη συναισθηματική ένταση και μαθαίνουν να ρυθμίζουν πιο πολύπλοκα συναισθήματα. Δημιουργία Ταυτότητας: Η αναζήτηση προσωπικής ταυτότητας και αυτονομίας είναι σημαντική προτεραιότητα (Méndez&Fidalgo,2019a)

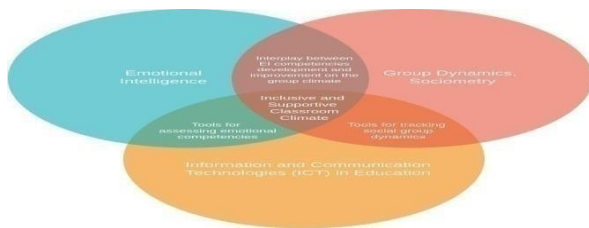
Οι δυναμικές ομάδων και η επίδραση των συνομηλίκων: Οι ομάδες συνομηλίκων έχουν μεγαλύτερη επιρροή και οι έφηβοι αναζητούν αποδοχή. Επεμβάσεις: Παρέχοντας εργαλεία και τεχνικές για να ρυθμίσουμε έντονα συναισθήματα και να αντιμετωπίσουμε το άγχος. Δραστηριότητες που ενισχύουν την αυτογνωσία και την αναγνώριση προσωπικών αξιών και στόχων. Δραστηριότητες σε ομάδα που ενισχύουν τη θετική επίδραση των συνομηλίκων και προάγουν υγιή κοινωνικά δίκτυα.

Περίοδος εφηβείας από 15 έως 18 ετών: Κατά τη φάση αυτή, οι νέοι ολοκληρώνουν τη διαμόρφωση της προσωπικής τους ταυτότητας και ετοιμάζονται για τη ζωή ως ενήλικες. Βασικά Στοιχεία του Μοντέλου: Ανεξαρτησία και Υποχρέωση:

Οι νέοι αποκτούν περισσότερη αυτονομία και αναλαμβάνουν μεγαλύτερες ευθύνες. Δημιουργία εντονότερων προσωπικών δεσμών και ανάπτυξη ενημερωμένων δεξιοτήτων έκφρασης συναισθημάτων συνιστούν τη βάση για μια ώριμη συναισθηματική έκφραση.

Αναλυτική παρουσίαση των βημάτων της μεθοδολογίας Educardia

EIKONA 2Cycles from Educardia tool

Η μεθοδολογία της Educardia στοχεύει να ενισχύσει την κοινωνική και συναισθηματική μάθηση μέσω προσεκτικά σχεδιασμένων δραστηριοτήτων και στρατηγικών σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα (Woerkom, 2023). This methodology involves a series of steps to ensure the successful integration of SEL skills into daily teaching and the overall development of students. Παρακάτω παρουσιάζεται λεπτομερώς η μεθοδολογία του Educardia.

Προετοιμασία και Σχεδιασμός:

Στόχων SEL: Ορισμός των συγκεκριμένων κοινωνικών και συναισθηματικών ικανοτήτων που επιθυμούμε να βελτιώσουμε (πχ. συμπόνια, αυτο-ρύθμιση, κοινωνική ευαισθησία). Συμμόρφωση με Κανονισμούς: Βεβαίωση ότι οι στόχοι είναι σύμφωνοι με τα εκπαιδευτικά πρότυπα και τις πολιτικές του εκπαιδευτικού ιδρύματος.

1^ο ΒΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ

ΕΙΚΟΝΑ 3 Teacher straining

Αρχικά ο δάσκαλος προσπαθεί να εξοικειωθεί με το εκπαιδευτικό υλικό της ΚΝΣ για τους εκπαιδευτικούς με σκοπό να μάθει καλύτερα το μοντέλο Emosocio , τον τρόπο εφαρμογής των προτεινόμενων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων συναισθηματικής εκπαίδευσης, τη χρήση ψυχομετρικού εργαλείου emosociograms και του αποθετηρίου ΚΠΣ δεξιοτήτων του educardia.

Εκπαίδευση και Κατάρτιση: Παρέχοντας σεμινάρια και εργαστήρια στους εκπαιδευτικούς σχετικά με τα βασικά του SEL και την εφαρμογή του Educardia.

Εκπαιδευτική Ανάπτυξη Δεξιοτήτων: Ενίσχυση στην εφαρμογή δραστηριοτήτων και υποστήριξη μαθητών.

2^ο ΒΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ ΤΟΥ Esociograms ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

ΕΙΚΟΝΑ 4Group Assessment

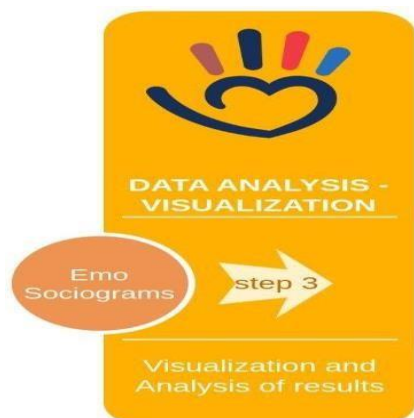
Εφαρμογή του Emosociograms μέσα στη τάξη. Συγκεκριμένα ο δάσκαλος αναλύει στους μαθητές τον τρόπο χρήσης του μοντέλου- εργαλείου emosociograms και πως μπορούν να το αξιοποιήσουν στη τάξη. Είναι απαραίτητο στην αίθουσα να υπάρχει κάποια συσκευή ηλεκτρονική είτε φορητός υπολογιστής και πολύ καλή σύνδεση για να μπορέσουν οι μαθητές να συμπληρώνουν ερωτηματολόγια των Emo, Socio ή Cei.

Επιπρόσθετα για τις ηλικίες 6-8 ετών ,ο εκπαιδευτικός συμπληρώνει ένα σύντομο ερωτηματολόγιο ανά μαθητή, καθώς σε αυτή την ηλικία οι μαθητές είναι δύσκολο να αξιολογήσουν τις συναισθηματικές τους ικανότητες.

Επισκόπηση των στόχων και σημασία της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης προς τους μαθητές μέσω του SEL. Δημιουργία θετικού περιβάλλοντος μέσω της προώθησης της ανοιχτής επικοινωνίας και της σεβαστής σχέσης μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών Ενσωμάτωση στο Αναλυτικό Πρόγραμμα:

Ένταξη στο πρόγραμμα ανάλυσης. Διαπληκτισμός των δραστηριοτήτων SEL σε ποικίλα μαθήματα και δραστηριότητες της καθημερινή εκπαίδευσης. Πρόγραμμα Δραστηριοτήτων: Δημιουργία ενός πλάνου με συστηματικές δραστηριότητες SEL καθ' όλη την διάρκεια του σχολικού έτους.

ΕΙΚΟΝΑ 4 Data analysis -visualization

Ο δάσκαλος παρουσιάζει στους μαθητές του τις διαδραστικές οπτικοποιήσεις που παρέχει το ψηφιακό εργαλείο emosociograms. Έπειτα ο δάσκαλος έχει πρόσβαση στα ομαδικά και ατομικά αποτελέσματα που παρουσιάζονται από το ψηφιακό εργαλείο. Τα χαρακτηριστικά συναισθηματικής νοημοσύνης των μαθητών και η κοινωνική δυναμική εμφανίζονται στο δάσκαλο.

Διδασκαλία και Εκτέλεση Δραστηριοτήτων

Επιλογή και Σχεδιασμός Δραστηριοτήτων: Επιλογή και Προετοιμασία Δραστηριοτήτων. Δραστηριότητες που προσαρμόζονται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Εφαρμογή των λειτουργιών του Educardia για την υποστήριξη και παρακολούθηση των δραστηριοτήτων SEL χρησιμοποιώντας το Educardia. Εκτέλεση Δραστηριοτήτων: Εκτέλεση δράσεων, πραγματοποίηση ασκήσεων. Δραστηριότητες που προάγουν την συμμετοχή και αλληλεπίδραση των μαθητών, όπως ομαδικά παιχνίδια, συζητήσεις και ρόλοι, οργανώνονται ως διαδραστικές συνεδρίες. Συνεχής Βοήθεια: Παροχή καθοδήγησης και υποστήριξης στους μαθητές κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων για την ανάπτυξη της κατανόησης και της εφαρμογής των SEL δεξιοτήτων.

4^ο ΒΗΜΑ ΔΙΑΛΟΓΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΣΜ

ΕΙΚΟΝΑ 5 Activities selection

Σε αυτό το βήμα ο δάσκαλος επιλέγει κάθε φορά τις κατάλληλες δραστηριότητες των ΚΣΜ του educardia, διαλέγει τις δραστηριότητες, οι οποίες φαίνεται να είναι πιο χρήσιμες για τη βελτίωση του συναισθηματικού κλίματος της τάξης και την κάλυψη των κοινωνικών και συναισθηματικών αναγκών των μαθητών.

Αξιολόγηση που γίνεται συνεχώς. Συλλογή Δεδομένων: Αξιοποίηση του Educardia για την καταγραφή των εξελίξεων των μαθητών στις SEL δεξιότητες (Payton et al., 2008).

Άμεση ανατροφοδότηση στους μαθητές για προώθηση ανάπτυξης μέσω πραγματικού χρόνου Προσαρμοσμένη βοήθεια.

Εντοπισμός Αναγκών: Ανίχνευση μαθητών που πιθανόν χρειάζονται επιπλέον υποστήριξη στις SEL δεξιότητες. Οργάνωση Επεμβάσεων: Προσφορά επιπλέον δραστηριοτήτων ή συμβουλευτικής υποστήριξης σε μαθητές που το χρειάζονται.

5° ΒΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΟΜΑΔΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΕΙΚΟΝΑ 6 Group partitioning

Τελική Αξιολόγηση Assessment

Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων: Χρήση εργαλείων αξιολόγησης για την ανίχνευση της αποτελεσματικότητας της μεθοδολογίας Educardia στην ενίσχυση των SEL δεξιοτήτων. Ανάλυση Προόδου των Μαθητών με βάση τις Αρχικές Τους Δεξιότητες: Σύγκριση Προηγούμενων Δεδομένων.

5.2. Συλλογή Ανατροφοδότησης - Συλλογή γνώμων από Εκπαιδευτικούς και Μαθητές: Συλλογή απόψεων και προτάσεων από όλους τους σχολικούς φορείς για την αναβάθμιση της διδακτικής πρακτικής. Προσαρμογές και Βελτιώσεις: Εφαρμογή προτάσεων και βελτιώσεων στη μεθοδολογία για επερχόμενες εφαρμογές.

6° ΒΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΣΜ

ΕΙΚΟΝΑ 7 Activities in classroom

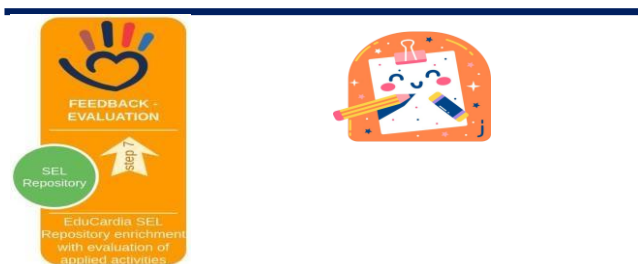
Σε αυτό το στάδιο ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί τουλάχιστον μια διδακτική ώρα την εβδομάδα κατά τη διάρκεια ολόκληρης της ακαδημαϊκής χρονιάς, προκειμένου να γίνει η εφαρμογή των δραστηριοτήτων των ΚΣΝ που πιστεύει ότι ταιριάζει καλύτερα στα χαρακτηριστικά της ομάδας του.

Ενίσχυση και Παρατήρηση της Μεθοδολογίας

Συνεχής Υποστήριξη Εκπαίδευση με επαναλαμβανόμενα σεμινάρια και εργαστήρια για την αναβάθμιση των γνώσεων των εκπαιδευτικών. Διατήρηση Ενδιαφέροντος: Προώθηση μεθόδων που ενθαρρύνουν τη συνεχή συμμετοχή των μαθητών στις δραστηριότητες SEL μέσω ενδιαφερόντων και δημιουργικών προσεγγίσεων. Αύξηση της Διαδικασίας Επέκταση της μεθόδου Educardia σε περισσότερες τάξεις ή σχολεία: Εφαρμογή σε άλλες τάξεις ή εκπαιδευτικά ιδρύματα. Εφαρμογή Νέων Τεχνολογιών: Χρήση καινοτόμων εργαλείων και τεχνολογιών για τη βελτίωση της απόδοσης της μεθόδου.

7^ο ΒΗΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΣΜ

ΕΙΚΟΝΑ 7 Feedback-Evaluation

Μετά από κάθε δραστηριότητα που πραγματοποιούν οι μαθητές και οδηγούνται στην ολοκλήρωση τους παρέχουν ανατροφοδότηση στον εκπαιδευτικό για την εμπειρία που είχαν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του. Ωστόσο και ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να παρέχει ανατροφοδότηση στους μαθητές του προκειμένου να αξιολογήσουν και να συζητήσουν μαζί τα αποτελέσματα της δραστηριότητας κατά πόσο ήταν αποτελεσματική τόσο σε προσωπικό όσο και ομαδικό επίπεδο.

ΕΙΚΟΝΑ 8 Assessment Methodology

Στο τέλος κάθε ακαδημαϊκής χρονιάς ο εκπαιδευτικός ξανά κάνει χρήση του εργαλείου του *emosociograms* σε όλους τους μαθητές του. Συγκεκριμένα τα βήματα II μέχρι εως VII θα μπορέσουν να επαναληφθούν με σκοπό την παρακολούθηση της βελτίωσης των κοινωνικών –συναισθηματικών δεξιοτήτων των μαθητών σε ομαδικό και σε ατομικό επίπεδο.

Χρήση του εργαλείου *educardia* – παρουσίαση δραστηριοτήτων κοινωνικής συναισθηματικής μάθησης

Το *Educardia* υποστηρίζει την κοινωνική και συναισθηματική μάθηση (SEL) στην τάξη. Παρουσιάζονται δραστηριότητες που μπορούν να εφαρμοστούν με το *Educardia* για την προώθηση της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης των παιδιών (Goleman, 1995).

1. Δραστηριότητα το «Το Συναισθηματικό θερμόμετρο»

Σκοπός είναι η κατανόηση και η ρύθμιση των συναισθημάτων.

Περιγραφή: Σύνοψη των χαρακτηριστικών ή των λεπτομερειών ενός αντικειμένου, υπηρεσίας ή καταστάσεως. Μέσω της πλατφόρμας *educardia* πρέπει να δημιουργήσουν ένα συναισθηματικό θερμόμετρο. Ο δείκτης θα παρουσιάζει χρώματα και αριθμούς που αντιστοιχούν σε διαφορετικά επίπεδα συναισθηματικής έντασης (1-3 ηρεμία, 4-6 μέτρια ένταση, 7-10 έντονη ένταση). Οι μαθητές θα παροτρύνονται να χρησιμοποιούν το θερμόμετρο καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας για να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και να συζητήσουν τρόπους βελτίωσης της συναισθηματικής τους κατάστασης.

2. Δραστηριότητα «Ημερολόγιο Συναισθημάτων»

Σκοπός: Εκπλήρωση της αυτογνωσίας και της αντίληψης των συναισθημάτων.

Περιγραφή: Αναφορά στα χαρακτηριστικά ενός συγκεκριμένου φαινομένου ή αντικειμένου. Οι μαθητές καταγράφουν καθημερινά τα συναισθήματα τους σε ένα ημερολόγιο χρησιμοποιώντας το educardia. Το ημερολόγιο περιλαμβάνει καταχωρήσεις για τις συναισθηματικές εμπειρίες της ημέρας, τους παράγοντες που τις προκαλούν και τον τρόπο αντιμετώπιση τους. Στο τέλος στη τάξη συζητάμε για τα συναισθήματα που βιώθηκαν, με έμφαση στη κατανόηση των παραγόντων που τα προκαλούν και στη διαχείριση τους.

3. Δραστηριότητα «Καρδιές Αλληλεγγύης»

Σκοπός : βελτίωση της ενσυναίσθησης και της κατανόησης των άλλων.

Περιγραφή: περιγράφει τα χαρακτηριστικά ή τα χαρακτηριστικά ενός θέματος ή αντικειμένου, θέματος ή καταστάσεως. Μέσω της πλατφόρμας της educardia, οι μαθητές δημιουργούν καρδιές ενσυναίσθησης όπου ο καθένας αναφέρει ένα συναίσθημα ή μια κατάσταση που τον πλήγωσε στο παρελθόν. Οι μαθητές ανταλλάσσουν τις σκέψεις με άλλους μαθητές, οι οποίοι προσφέρουν υποστηρικτικά μηνύματα και ιδέες για το πως μπορεί να αντιμετωπιστεί μια κατάσταση. Στο τέλος γίνεται μια συζήτηση σχετικά με τις προτάσεις στη τάξη, προάγοντας την αμοιβαία εμπιστοσύνη και συναισθηματική νοημοσύνη.

4. Δραστηριότητα «Χτίζοντας Δεσμούς»

Σκοπός: αύξηση της συνεργασίας και της κοινωνικής συνοχής

Περιγραφή: οι μαθητές σχηματίζουν ομάδες και χρησιμοποιούν το Educardia για να οργανώσουν ένα κολλεκτίβο έργο που απαιτεί συνεργασία (πχ ένα πρότζεκτ καλών τεχνών ή μια ομαδική παρουσίαση). Κατά την διαδικασία προτρέπονται να εκφράζουν τα συναισθήματα τους, να αναγνωρίζουν τα συναισθήματα των άλλων και να συνεργάζονται αποτελεσματικά. Στο τέλος του κάθε έργου κάθε ομάδα παρέχει ανατροφοδότηση αξιολογώντας τα θετικά στοιχεία της συνεργασίας και τα εμπόδια που αντιμετώπισε.

5. Δραστηριότητα «Σενάρια αντιμετώπισης διαφορών»

Σκοπός: Αύξηση των δεξιοτήτων αντιμετώπισης προβλημάτων και διαχείρισης συγκρούσεων.

Περιγραφή: αναφερόμαστε στα χαρακτηριστικά ή τις λειτουργίες ενός αντικειμένου. Το Educardia παρέχει διάφορα πρότυπα σεναρίων σύγκρουσης που μπορεί να προκύψουν σε ένα ακαδημαϊκό περιβάλλον ή ομάδα. Οι μαθητές σχηματίζουν ζευγάρια ή μικρές ομάδες και καλούνται να μελετήσουν το σενάριο, να το συζητήσουν και να προτείνουν λύσεις που θα είναι ικανοποιητικές για όλα τα μέρη. Οι επιλύσεις παρουσιάζονται στην τάξη και συζητούνται, εστιάζοντας στις στρατηγικές για την αντιμετώπιση συγκρούσεων με σεβασμό και κατανόηση.

6. Δραστηριότητα «Ταινίες Ευγένειας»

Σκοπός:

Είναι η προαγωγή της ευγένειας και της κοινωνικής υπευθυνότητας. Περιεχόμενο: Οι μαθητές χρησιμοποιούν το Educardia για να δημιουργήσουν σενάρια όπου παρουσιάζονται πράξεις καλοσύνης όπως βοήθεια προς έναν φίλο που αντιμετωπίζει δυσκολίες και φροντίδα για το περιβάλλον. Αφού παρουσιάσουν τα σενάρια, οι μαθητές συζητούν τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζουν τους άλλους και το σχολικό περιβάλλον. Οι μαθητές προτρέπονται να εφαρμόσουν αυτές τις δράσεις στην καθημερινή τους ζωή και να καταγράψουν τις εμπειρίες τους στο Educardia

7. Δραστηριότητα «Αξιολόγηση δεξιοτήτων»

Στόχος: Αύξηση της αυτοπεποίθησης και της αντίληψης των ικανοτήτων. Παρουσιάζει λεπτομέρειες ή πληροφορίες σχετικά με ένα θέμα ή αντικείμενο. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν το Educardia για να αναγνωρίσουν και να καταχωρίσουν τις δεξιότητές τους και των συμμαθητών τους. κατά τη διάρκεια μιας ειδικής συνεδρίας, οι μαθητές μοιράζονται τις αναγνωρίσεις τους και συζητούν πώς αυτές οι ικανότητες μπορούν να ενισχύσουν την ομάδα. Το Educardia δημιουργεί μια θετική ατμόσφαιρα, όπου οι μαθητές αναγνωρίζουν και εκτιμούν τις μοναδικές συμβολές των συνομηλίκων τους. Τελική εκτίμηση, το Educardia είναι ένα ευέλικτο εργαλείο που μπορεί εύκολα να ενσωματωθεί στην καθημερινή διδακτική πρακτική με σκοπό να προωθήσει την κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη. Οι προτεινόμενες δραστηριότητες

ενθαρρύνουν την ενσυναίσθηση, τη συνεργασία, την αυτογνωσία και την κοινωνική ευθύνη, δημιουργώντας θετικό και υποστηρικτικό σχολικό περιβάλλον.

Άσκηση πρώτη (Χαρτογράφηση Συναισθηματικών σχέσεων)

Σκοπός: Ανίχνευση συναισθηματικών συνδέσεων και κοινωνικών σχέσεων στον χώρο μάθησης.

Τρόπος εκτέλεσης: Χορήγησε στους μαθητές μια γραφική αναπαράσταση της τάξης με τα ονόματα των συμμαθητών τους ή χρησιμοποίησε ψηφιακή πλατφόρμα για να δημιουργηθεί ένα ηλεκτρονικό sociogram (Denham, 1998). Καλέστε τους μαθητές να επιλέξουν 3 συμμαθητές που νιώθουν άνετα να συζητήσουν συναισθηματικά ή να ζητήσουν βοήθεια όταν νιώθουν άγχος ή λύπη. Έπειτα, παρακαλέστε τους να επιλέξουν τρεις ακόμα συμμαθητές που αισθάνονται ότι δεν έχουν καλή επικοινωνία ή δεν τους καταλαβαίνουν συναισθηματικά. Χρησιμοποιήστε το Emosociogram για να καταγράψετε τα δεδομένα και δημιουργήσετε έναν χάρτη συναισθηματικών σχέσεων.

Εκτίμηση:

- Εντοπισμός μαθητών που είναι στον πυρήνα του δικτύου (δημοφιλείς ή συναισθηματικά υποστηρικτικοί).
- Αναγνώριση μαθητών που μπορεί να νιώθουν κοινωνικά απομονωμένοι ή έχουν λιγότερες συναισθηματικές επαφές.
- Ενίοτε γίνεται εντοπισμός υπο-ομάδων ή διαχωριστικών γραμμών εντός της τάξης.

Άσκηση δεύτερη (Αναγνώριση Συναισθηματικής Ανάγκης)

Στόχος: Κατανόηση πώς οι συναισθηματικές ανάγκες των μαθητών συνδέονται με τις κοινωνικές τους αλληλεπιδράσεις.

Το μέσο που ακολουθείται: Παρακαλέστε τους μαθητές να απαντήσουν ανώνυμα σε ερωτήσεις σχετικές με τα συναισθήματά τους κατά τη διάρκεια της σχολικής μέρας.

- "Με ποιους μαθητές νιώθεις ευχάριστα να μιλάς όταν η μέρα είναι δύσκολη;"
- Σε ποιο συμμαθητή πιστεύεις ότι θα σε κατανοούσε καλύτερα σε περίπτωση που ήσουν ανήσυχος/η;

Αξιοποιήστε το Emosociogram για να καταγράψετε απαντήσεις και να αναλύσετε ποιες συναισθηματικές σχέσεις είναι πιο δυνατές και ποιες χρειάζονται υποστήριξη. Αξιολογήστε ποιοι μαθητές φαίνεται ότι ζητούν υποστήριξη και ποιοι παρέχουν συναισθηματική βοήθεια στους συμμαθητές τους.

Κριτική:

- Αναγνώριση μαθητών που φαίνεται πως εκδηλώνουν μεγαλύτερη ευαισθησία στα συναισθήματα.
- Βελτίωση των σχέσεων μεταξύ μαθητών που δεν λαμβάνουν αρκετή υποστήριξη από τους συμμαθητές τους.
- Καταγραφή της δημιουργίας δυνατών συναισθηματικών συνδέσεων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την υποστήριξη της ομάδας.

Άσκηση τρίτη (Προσομοίωση Συναισθηματικών Καταστάσεων)

Σκοπός: Προώθηση της ανάπτυξης της εμπάθειας και της κατανόησης των συναισθημάτων των άλλων.

Τρόπος: Δημιουργήστε περιβάλλοντα ρόλων στην τάξη όπου οι μαθητές θα πρέπει να αντιμετωπίσουν συναισθηματικά φορτισμένες καταστάσεις, όπως άγχος για εξετάσεις ή στενοχώρηση για οικογενειακά προβλήματα. Οι λοιποί μαθητές πρέπει να εμπλακούν συναισθηματικά με τον συμμαθητή που αντιμετωπίζει το πρόβλημα και να προτείνουν τρόπους υποστήριξης για αυτόν. Χρησιμοποιήστε το Emosociogram για να παρακολουθήσετε ποιοι μαθητές εκδηλώνουν υψηλότερη ενσυναίσθηση και ποιοι ίσως αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην κατανόηση των συναισθημάτων των άλλων.

Κριτική:

- Αύξηση της συναισθηματικής νοημοσύνης στην αίθουσα μαθημάτων.
- Αναγνώριση μαθητών με έντονη υποστήριξη και δυνατότητα ηγεσίας στον τομέα των συναισθημάτων.
- Προετοιμασία σχεδίων επέμβασης για μαθητές με χαμηλή αντίληψη που χρειάζονται επιπλέον καθοδήγηση.

Άσκηση τέταρτη (Κοινωνική δικτύωση και επίλυση συγκρούσεων)

Σκοπός: Εκπαίδευση στη διαχείριση συγκρούσεων και βελτίωση των κοινωνικών σχέσεων (Elias&Arnold, 2006).

Μέθοδος: Δημιουργήστε ένα πείραμα με τη σύγκρουση μεταξύ δύο ομάδων μαθητών (πχ, αμφισβήτηση για τη σειρά σε μια σχολική δραστηριότητα). Καλέστε τους μαθητές να λύσουν τη διαμάχη με τη χρήση στρατηγικών διαλόγου και κατανόησης της αντίθετης άποψης. Παρακολουθήστε την εξέλιξη των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων μέσω του Emosociogram κατά την επίλυση της σύγκρουσης και ποιοι μαθητές αναλαμβάνουν ηγετικούς ρόλους ή προσφέρουν συναισθηματική υποστήριξη.

- **Αξιολόγηση:**

Αναγνώριση μαθητών που επιδεικνύουν δεξιότητες στη διαχείριση συγκρούσεων και την κοινωνική δικτύωση.

- Κατανόηση της δεικτικής ικανότητας των μαθητών στην αποτελεσματική επίλυση συγκρούσεων.
- Εντοπισμός μαθητών που χρειάζονται βοήθεια στη διαχείριση κοινωνικών προβλημάτων.

Άσκηση πέμπτη (Αξιολόγηση ψυχικής ανθεκτικότητας)

Σκοπός: Αναγνώριση της ανθεκτικότητας και της ικανότητας των μαθητών στην αντιμετώπιση προκλήσεων.

Τρόπος: Οι μαθητές πρέπει να αξιολογήσουν τον τρόπο που αντιδρούν σε διάφορες προκλήσεις με βάση ένα σύνολο σεναρίων, όπως η αποτυχία σε μια εξέταση ή η διαφωνία με ένα φίλο. Χρησιμοποιείτε το Emosociogram για να καταγράψετε ποιες κοινωνικές σχέσεις τους βοηθούν να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις και ποιοι συμμαθητές τους παρέχουν υποστήριξη κατά τις δύσκολες στιγμές. Αξιωματικά, χρησιμοποιήστε τα μοναδικά και συλλογικά πρότυπα αλληλεπίδρασης για να αξιολογήσετε την αντοχή των μαθητών στο επίπεδο ψυχολογικής αντοχής.

Κριτική:

- Εντοπισμός μαθητών με υψηλή ανθεκτικότητα και ικανότητα προσαρμογής σε δύσκολες συνθήκες.
- Εντοπισμός μαθητών που χρειάζονται υποστήριξη για την ανάπτυξη της ψυχικής ανθεκτικότητας.
- Ενίσχυση της επικοινωνίας υποστήριξης εντός της τάξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ AQS

Ανάπτυξη της Θεωρίας του AQS

Η ψυχομετρική μέθοδος AQS (Attachment Q-Sort) χρησιμοποιείται ευρέως για την αξιολόγηση του δεσμού μεταξύ παιδιών και φροντιστών σε παιδιά ηλικίας 1 έως 5 ετών. Η θεωρία ανάπτυξης αντλεί από τις θεωρίες προσκόλλησης του JohnBowlby και τις εξελίξεις της MaryAinsworth.

Εξέλιξη του AQS

Σκοπός του AQS είναι να παρέχει μια αντικειμενική μέθοδο μέτρησης της ποιότητας του δεσμού προσκόλλησης σε φυσικό περιβάλλον, αντίθετα με το Εργαστήριο "StrangeSituation" της Ainsworth που χρειάζεται ελεγχόμενες συνθήκες. Διαδικασία: Το εργαλείο αξιολογεί τη συμπεριφορά του παιδιού σε φυσικό περιβάλλον (σπίτι, παιδική χαρά) με βάση 90 δηλώσεις (Q-Sortitems) που περιγράφουν τυπικές συμπεριφορές προσκόλλησης, σε κλίμακα από "πολύ χαρακτηριστικό" έως "καθόλου χαρακτηριστικό" του παιδιού. Αξιολόγηση: Η αξιολόγηση γίνεται με την ταξινόμηση των συμπεριφορών σε διάφορους "σωρούς" (piles), που δείχνουν το πόσο χαρακτηριστικές είναι για το παιδί οι συγκεκριμένες συμπεριφορές που παρατηρούνται. Αυτές οι παρατηρήσεις αξιολογούνται με βάση ένα πρότυπο ασφαλούς προσκόλλησης, και η έκβαση θεωρείται ως ένας δείκτης ασφαλούς προσκόλλησης.

Θεωρητικό υπόβαθρο και πηγές επιρροής

Βασίζεται στη μεθοδολογία Q-Sort: Η μέθοδος Q-Sort χρησιμοποιείται για να αναδείξει την πολυπλοκότητα της συμπεριφοράς προσκόλλησης και να μειώσει τις πιθανές προκαταλήψεις των παρατηρητών. Χρησιμοποιείται για να υπολογίζει τις αποκλίσεις στις παρατηρήσεις με αξιόπιστο τρόπο. Επέκταση της Θεωρίας της Προσκόλλησης: Το AQS έχει βοηθήσει στην εξέλιξη της θεωρίας της προσκόλλησης μέσω της κατανόησης του πώς οι ποιοτικές διακυμάνσεις επηρεάζουν την προσκόλληση και τη μελέτη τους σε διάφορα πολιτισμικά πλαίσια (Waters&Deane, 1995).

Βάση της Q-Sort Μεθοδολογίας

Βάση της Μεθοδολογίας Q-Sort: Η Q-Sort μεθοδολογία χρησιμοποιείται για να απεικονίσει την πολυπλοκότητα των συμπεριφορών προσκόλλησης και να μειώσει τις πιθανές προκαταλήψεις των παρατηρητών. Η μέθοδος είναι στατιστική και χρησιμοποιείται για τη μέτρηση των διαφορών στις παρατηρήσεις με αξιόπιστο τρόπο.

Χρήση και Εφαρμογές του AQS

Κλινική Χρήση: Το AQS εφαρμόζεται σε κλινικά περιβάλλοντα για να εκτιμηθεί η ποιότητα των σχέσεων μεταξύ παιδιών και φροντιστών και για τον εντοπισμό πιθανών προβλημάτων προσκόλλησης. **Έρευνας:** Το AQS έχει χρησιμοποιηθεί στην έρευνα για να εξετάσει τη σχέση μεταξύ προσκόλλησης και άλλων παραμέτρων, όπως η γονική συμπεριφορά, η ανάπτυξη της προσωπικότητας και η ψυχική υγεία. Η Διαπολιτισμική Έρευνα έχει προσαρμοστεί και χρησιμοποιηθεί σε διάφορα πολιτισμικά πλαίσια, επιτρέποντας συγκριτικές μελέτες για την ανάδειξη των διαφορών μεταξύ διαφορετικών κουλτουρών.

Δραστηριότητες με το Εργαλείο AQS (Attachment Q-Sort)

Το Attachment Q-Sort (AQS) είναι ένα εργαλείο αξιολόγησης της ποιότητας της σχέσης προσκόλλησης παιδιού και φροντιστή του. Η μέθοδος βασίζεται στη θεωρία προσκόλλησης του John Bowlby (1988) και προσφέρει έναν δομημένο τρόπο για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της συμπεριφοράς του παιδιού αντιδρώντας στον φροντιστή του σε ένα φυσικό περιβάλλον. Το AQS εφαρμόζεται σε διάφορους τομείς, όπως η αναπτυξιακή ψυχολογία, η παιδοψυχολογία και οι κλινικές εφαρμογές, για να αξιολογήσει την ασφάλεια ή την ανασφάλεια της προσκόλλησης. Παρακάτω παρατίθενται μερικές δραστηριότητες που συνδέονται με την χρήση του AQS.

1. Παρατήρηση στο φυσικό περιβάλλον. Μια από τις βασικές δραστηριότητες του AQS είναι η παρακολούθηση του παιδιού στο φυσικό του περιβάλλον, όπως το σπίτι ή το σχολείο (Thompson, 2006). Ο παρατηρητής, συνήθως είτε ψυχολόγος είτε ερευνητής, καταγράφει τη συμπεριφορά του παιδιού σε διάφορες καταστάσεις, συμπεριλαμβανομένης της αλληλεπίδρασής του με τον φροντιστή του. Για παράδειγμα, ο παρατηρητής παρατηρεί τις αντιδράσεις του παιδιού όταν ο φροντιστής είναι παρών ή απών, πώς αναζητά παρηγοριά όταν είναι στενοχωρημένο ή φοβισμένο, και πώς εξερευνά το περιβάλλον του. Η παρατήρηση αυτή συνήθως διαρκεί πολλές ώρες, επιτρέποντας στον παρατηρητή να καταγράψει συμπεριφορές που αντικατοπτρίζουν την καθημερινή ζωή του παιδιού.

2. Τακτοποίηση πράξεων με την τεχνική Q-Sort. Μετά την παρατήρηση του παιδιού, ο παρατηρητής χρησιμοποιεί το σύστημα Q-sort για να ταξινομήσει τις ενέργειές του. Κάθε κάρτα αποτυπώνει ένα συγκεκριμένο σενάριο, όπως ο μαθητής ζητά βοήθεια από τον καθηγητή του όταν έχει ανάγκη. Οι κάρτες ταξινομούνται με μια κλίμακα από το "πολύ

χαρακτηριστικό" έως το "καθόλου χαρακτηριστικό" της συμπεριφοράς του παιδιού, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα λεπτομερές προφίλ της σχέσης προσκόλλησης.

3. Αξιολόγηση της ασφάλειας κατά την προσκόλληση. Η εξέταση των πληροφοριών από την κατηγοριοποίηση των συμπεριφορών οδηγεί σε μια αξιολόγηση του επιπέδου ασφάλειας ή ανασφάλειας της προσκόλλησης του παιδιού (Durlaketal., 2015). Ένα παιδί που έχει ασφαλή προσκόλληση θα εμπιστευτεί τον εαυτό του στην εξερεύνηση του περιβάλλοντός του και θα αναζητήσει τον φροντιστή του για παρηγοριά όταν χρειαστεί. Αντιθέτως, ένα παιδί με ανασφαλή προσκόλληση ίσως εμφανίσει άγχος, αποφυγή ή υπερβολική εξάρτηση από τον φροντιστή. Η αξιολόγηση αυτή είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση της συναισθηματικής εξέλιξης του παιδιού και για τον σχεδιασμό αποτελεσματικών παρεμβάσεων.

4. Εκπαίδευση γονέων μια από τις κυριότερες χρήσεις του AQS είναι η εκπαίδευση των γονέων. Βασιζόμενοι στα αποτελέσματα της αξιολόγησης, οι επαγγελματίες μπορούν να συμβουλεύουν τους γονείς για τον τρόπο ενίσχυσης της ασφάλειας της προσκόλλησης. Αυτή η εκπαίδευση μπορεί να παρέχει συμβουλές για το πώς να ανταποκριθούν καλύτερα στις ανάγκες του παιδιού, πώς να ενισχύσουν την αυτοπεποίθησή του και πώς να δημιουργήσουν ένα σταθερό και υποστηρικτικό περιβάλλον για την ανάπτυξη του παιδιού.

5. Συμβουλευτική και παρέμβαση είναι δύο διαφορετικές διαδικασίες που χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη των ανθρώπων σε διάφορες καταστάσεις. Όταν η αξιολόγηση αναδεικνύει προβλήματα με την προσκόλληση, μπορεί να χρειαστεί συμβουλευτική ή παρέμβαση (Kairouzet al., 2021). Οι επαγγελματίες χρησιμοποιούν τα δεδομένα του AQS για να δημιουργήσουν ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα παρέμβασης με στόχο τη βελτίωση της σχέσης μεταξύ παιδιού και φροντιστή. Τέτοιες παρεμβάσεις μπορεί να περιλαμβάνουν θεραπευτικές συνεδρίες για το άτομο ή την οικογένεια, δραστηριότητες που ενισχύουν τη σχέση, ή άλλες μορφές υποστήριξης που βελτιώνουν την συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού.

6. Μελέτη και Αξιολόγηση. Η AQS εφαρμόζεται επίσης εκτενώς στην έρευνα προκειμένου να εξετάσει τις σχέσεις προσκόλλησης σε διαφορετικά πολιτιστικά και κοινωνικά πλαίσια. Οι ερευνητές χρησιμοποιούν το AQS για να συγκρίνουν τις σχέσεις προσκόλλησης μεταξύ διαφορετικών πληθυσμών, να εξετάσουν την επίδραση διαφόρων

παραγόντων (όπως το άγχος των γονέων ή οι κοινωνικοί περιορισμοί) στην ανάπτυξη της προσκόλλησης, και να μελετήσουν τις μακροπρόθεσμες συνέπειες της ασφάλειας προσκόλλησης στην ψυχική υγεία και την κοινωνική συμπεριφορά.

7. Προσαρμογές και Διαφορές σε Πολιτισμικό Επίπεδο. Το AQS έχει προσαρμοστεί για να χρησιμοποιείται σε διάφορους πολιτισμούς, επιτρέποντας στους ερευνητές και επαγγελματίες να κατανοήσουν τις διαπολιτισμικές διαφορές στην προσκόλληση. Αλλαγές στις κάρτες Q-sort μπορεί να γίνουν προκειμένου να αναδειχθούν πολιτισμικά στοιχεία συμπεριφοράς, καθώς και τον ρόλο των πολιτισμικών παραγόντων στην σχέση παιδιού-φροντιστή. Συνοψίζοντας. Το AQS είναι ένα ισχυρό και πολυδιάστατο εργαλείο που χρησιμοποιείται για να βοηθήσει στην κατανόηση και στη στήριξη της συναισθηματικής ανάπτυξης των παιδιών. Με τις ποικίλες δραστηριότητές του, το AQS δίνει μια λεπτομερή εικόνα της σχέσης προσκόλλησης, επιτρέποντας στους επαγγελματίες να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν αποτελεσματικές παρεμβάσεις. Επιπλέον, το AQS αποτελεί σημαντική βάση για την έρευνα και την εκπαίδευση στον τομέα της αναπτυξιακής και παιδοψυχολογίας, προωθώντας τη ψυχική υγεία και την κοινωνική ευημερία των παιδιών.

Παρατήρηση Διδασκαλίας (Teacher Observation)

Η Αξιολόγηση της Ποιότητας της Διδασκαλίας με το AQS είναι μια διαδικασία που οργανώνεται για την αξιολόγηση της διδασκαλίας στα σχολεία. Η σκοπιμότητά της είναι να καταγραφούν και να αξιολογηθούν οι πρακτικές του εκπαιδευτικού, η διαχείριση της τάξης, η αλληλεπίδραση με τους μαθητές, καθώς και οι μέθοδοι διδασκαλίας και μάθησης. Με το AQS, οι παρατηρητές μπορούν να αξιολογήσουν τη διδασκαλία με δομημένα κριτήρια, με αντικειμενικό και συστηματικό τρόπο. Οι παρατηρητές αξιολογούν την ποιότητα χρησιμοποιώντας συγκεκριμένους δείκτες όπως η ενθάρρυνση θετικού περιβάλλοντος μάθησης, η ενεργός συμμετοχή των μαθητών, η προσαρμογή της διδασκαλίας και η σαφήνεια των εκπαιδευτικών στόχων (Manning, 2008). Μέσω της παρακολούθησης, ο εκπαιδευτικός λαμβάνει σημαντική πληροφορία για να βελτιώσει τις διδακτικές τεχνικές του και να υποστηρίξει την συνολική ποιότητα της εκπαίδευσης.

Στόχος: Αξιολόγηση της ποιότητας της διδασκαλίας

Περιγραφή: Καταγραφή της συμπεριφοράς του εκπαιδευτή από τον παρατηρητή κατά τη διάρκεια μιας μαθητικής. Η έμφαση δίνεται στην οργάνωση της τάξης, την επικοινωνία με τους μαθητές, την προσαρμογή της διδασκαλίας και την κατανόηση των οδηγιών.

Παράγοντες Αξιολόγησης: Ενεργός συμμετοχή μαθητών, κατάλληλες διδακτικές τεχνικές, προώθηση θετικής ατμόσφαιρας στην τάξη. Το εργαλείο αξιολόγησης που χρησιμοποιεί ο Παρατηρητής είναι το AQS για να βαθμολογήσει τη διδασκαλία σε κλίμακα (π.χ., 1-5), καταγράφοντας παρατηρήσεις και συστάσεις.

Φύλλο Εργασίας Αυτοαξιολόγησης (Student Self Assessment Worksheet)

Η Αυτοαξιολόγηση των μαθητών με το εργαλείο AQS είναι μια προσεγμένη δραστηριότητα που επιτρέπει σε αυτούς να αξιολογήσουν την προσωπική τους πρόοδο στη μάθηση, τις κοινωνικές τους δεξιότητες και την συναισθηματική τους ανάπτυξη. Μέσω αυτού του διαδικασίας, οι μαθητές ενθαρρύνονται να αξιολογήσουν την απόδοσή τους και τη συμπεριφορά τους, (Bar-On, 2000) ενισχύοντας την αυτογνωσία και την υπευθυνότητά τους. Ο AQS παρέχει πλαίσιο με ερωτήσεις που καλύπτουν διάφορες πτυχές της σχολικής ζωής, όπως η συνεργασία με τους συμμαθητές, η αντιμετώπιση προκλήσεων, και η διαχείριση συναισθημάτων. Το εργαλείο αυτό βοηθά τους μαθητές να σκεφτούν για τις δυνάμεις τους και τους τομείς βελτίωσης, προωθώντας τη συμμετοχή τους στη μάθηση και ενισχύοντας την προσωπική ανάπτυξή τους στο σχολείο (Verschuere, 2012).

Στόχος:

Εκτίμηση της ικανότητας αντίληψης του εαυτού και των κοινωνικών ικανοτήτων του μαθητή. Οι μαθητές συμπληρώνουν ένα φύλλο εργασίας όπου αναλύουν την πρόοδό τους, τη συνεργασία τους με άλλους και τις συναισθηματικές τους αντιδράσεις κατά τη διάρκεια της σχολικής εβδομάδας.

Ερωτήσεις:

- Πώς αλληλοεπιδρούσες με τους συμμαθητές σου;
- Ποιο ήταν το πιο σημαντικό ζήτημα που αντιμετώπισες και πώς το αντιμετώπισε;
- Ποιο πράγμα σε έκανε να νιώσεις υπερήφανος/η αυτήν την εβδομάδα;

Κριτήρια Αξιολόγησης: Αντίληψη συναισθημάτων, ικανότητα διευθέτησης προβλημάτων, διαπροσωπικές δεξιότητες.

Ερωτηματολόγιο Σχολικού Κλίματος (School Climate Questionnaire)

Το Ερωτηματολόγιο Σχολικού Κλίματος χρησιμοποιείται για να μετρήσει την συνολική εμπειρία μαθητών, εκπαιδευτικών και άλλων μελών σχολικής κοινότητας σχετικά με το περιβάλλον του σχολείου. Στόχος του είναι να καταγράψει τις αντιλήψεις τους για

διάφορες πτυχές του σχολικού περιβάλλοντος, όπως η ασφάλεια, η συνεργασία, η αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών, η υποστήριξη και η αίσθηση του ανήκειν. Με τη χρήση αυτού του ερωτηματολογίου, το σχολείο μπορεί να αναγνωρίσει τα θετικά και αρνητικά στοιχεία της σχολικής κουλτούρας, προκειμένου να βελτιώσει τις συνθήκες μάθησης και να προωθήσει την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των μαθητών. Η αξιολόγηση του σχολικού κλίματος παρέχει σημαντικά δεδομένα που είναι χρήσιμα για τη λήψη αποφάσεων για την προώθηση θετικού και υποστηρικτικού περιβάλλοντος.

Σκοπός: Αξιολόγηση της ποιότητας του περιβάλλοντος στο σχολείο από τους μαθητές.

Περιγραφή: Οι μαθητές δίνουν ανώνυμες απαντήσεις σε ερωτήσεις σχετικά με την σχολική τους εμπειρία. Τα θέματα που περιλαμβάνει το ερωτηματολόγιο είναι η ασφάλεια, η συνεργασία, η σχέση με τους δασκάλους και η εμπειρία μάθησης.

Ερωτήματα:

- Αισθάνομαι προστατευμένος στο σχολείο?
- Έχω τη δυνατότητα να συζητήσω με τους εκπαιδευτικούς μου τα θέματα που με απασχολούν?
- Οι συμμαθητές μου τιμούν τον σεβασμό μου?

Παράμετροι Αξιολόγησης: Ασφάλεια, εμπιστοσύνη, συνεργασία.

Ομαδική Δραστηριότητα και Αξιολόγησης Συνεργασίας (Groupactivity – collaborationevaluation)

Η Αξιολόγηση της Ποιότητας στα Σχολεία μέσω του AQS είναι μια μέθοδος που εστιάζει στη συνεργασία των μαθητών μέσω ομαδικών εργασιών. Αυτή η δραστηριότητα έχει ως στόχο την ενίσχυση των δεξιοτήτων συνεργασίας, επικοινωνίας και ομαδικής εργασίας, ενώ αξιολογεί την απόδοση των μαθητών στο πλαίσιο της ομάδας (Parkeretal., 2009). Το AQS εργαλείο χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση συγκεκριμένων παραγόντων, όπως η ανάθεση αρμοδιοτήτων, η επικοινωνία μεταξύ μελών της ομάδας, η διαχείριση προβλημάτων και ο σεβασμός προς τις απόψεις των άλλων. Μέσω αυτής της αξιολόγησης, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αναγνωρίσουν την ποιότητα της συνεργασίας και να εντοπίσουν τομείς που χρειάζονται βελτίωση, προάγοντας την ομαδικότητα και τη διαπροσωπική επικοινωνία των μαθητών.

Σκοπός: Αξιολόγηση της συνεργασίας ανάμεσα στους μαθητές. Οι μαθητές συμμετέχουν σε μια ομαδική εργασία, όπως επιστημονικό πείραμα ή παρουσίαση. Ο δάσκαλος

παρατηρεί πώς εξελίσσεται η ομάδα και πώς οι μαθητές αλληλεπιδρούν και λύνουν προβλήματα.

Μέτρα που χρησιμοποιούνται για να αξιολογηθεί η απόδοση ή η ποιότητα ενός προϊόντος, υπηρεσίας ή διεργασίας.

- Δεξιότητα στην επικοινωνία.
- Λήψη πρωτοβουλιών.
- Δικαιότερη κατανομή αρμοδιοτήτων.
- Να σεβόμαστε και να ακούμε τα άλλα μέλη.

Μέσο Αξιολόγησης: Χρήση του AQS για να αξιολογηθούν αυτά σε μια κλίμακα αξιολόγησης.

Αξιολόγηση Συναισθηματικής Νοημοσύνης (*emotional intelligence evaluation*)

Η αξιολόγηση της Συναισθηματικής Νοημοσύνης με το εργαλείο AQS (Assessment of Quality in Schools) εστιάζει στην αξιολόγηση της ικανότητας των μαθητών να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να διαχειρίζονται τα δικά τους συναισθήματα και αυτά των άλλων. Το εργαλείο παρέχει δομημένα κριτήρια για να αξιολογηθούν αυτές οι δεξιότητες, επιτρέποντας στους εκπαιδευτικούς να εντοπίσουν τα θετικά και αρνητικά σημεία στη συναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών.

Σκοπός είναι η αξιολόγηση της συναισθηματικής νοημοσύνης και της αυτορρύθμισης των μαθητών.

Αιτήματα: Μπορώ να διατηρήσω την ψυχραιμία μου όταν αισθάνομαι άγχος. Έχω τη δεξιότητα να εκφράσω τα συναισθήματά μου με κατάλληλο τρόπο. Καταλαβαίνω τι νιώθουν οι άλλοι.

Παράμετροι Αξιολόγησης : αυτονομία , ενσυναίσθηση

Αξιολόγηση Απόδοση σε Δραστηριότητες Επίλυσης Προβλημάτων (*Problem-Solving Activity Performance*)

Η αξιολόγηση της απόδοσης σε δραστηριότητες επίλυσης προβλημάτων είναι μια διαδικασία που αξιολογεί την ικανότητα των μαθητών να λύνουν προβλήματα στο σχολικό περιβάλλον, είτε αυτά είναι ακαδημαϊκής φύσης είτε κοινωνικά προβλήματα. Η αξιολόγηση επικεντρώνεται στην ικανότητα των μαθητών να αναλύουν προβλήματα, να

εντοπίζουν εναλλακτικές λύσεις, να επιλέγουν την πιο αποτελεσματική και να την εφαρμόζουν με επιτυχία.

Μέσω αυτής της αξιολόγησης, οι εκπαιδευτικοί καταγράφουν τις στρατηγικές σκέψης και τη δημιουργικότητα των μαθητών, αλλά και τη συνεργασία τους σε ομαδικές δραστηριότητες (Gresham et al., 2008b). Η ανάλυση της απόδοσης σε δραστηριότητες επίλυσης προβλημάτων μπορεί να βελτιώσει τον τρόπο που οι μαθητές αντιμετωπίζουν προκλήσεις, παίρνουν αποφάσεις και διαχειρίζονται την πίεση, ενισχύοντας την κριτική σκέψη και την αυτοπεποίθησή τους στην επίλυση προβλημάτων.

Σκοπός: Αξιολόγηση της δυνατότητας των μαθητών να αντιμετωπίζουν προβλήματα και να συνεργάζονται για την επίλυσή τους.

Οι μαθητές οργανώνονται σε ομάδες και πρέπει να λύσουν ένα πρόβλημα που αφορά την καθημερινή τους ζωή στο σχολείο, όπως για παράδειγμα πώς να βελτιώσουν την καθαριότητα στην τάξη.

Κριτήρια που χρησιμοποιούνται για να αξιολογηθεί κάτι στη Σκέψη βασισμένη στη δημιουργικότητα.

- Ταλέντο στην αντιμετώπιση διαφωνιών.
- Συνεργασία για την αναζήτηση μιας λύσης.
- Επιτυχής εφαρμογή της λύσης.

Μέσο Αξιολόγησης: Αξιολόγηση της διαδικασίας επίλυσης προβλήματος με το AQS, αξιολογώντας την εξέλιξη κάθε ομάδας.

Παρατήρηση και Αξιολόγηση Διαχείρισης Άγχους (StressManagementObservation)

Η Διαδικασία Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Παραμέτρων Διαχείρισης Άγχους αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι μαθητές αντιλαμβάνονται, διαχειρίζονται και αντιδρούν στην ανησυχία κατά τη διάρκεια της σχολικής ημέρας. Αυτή η αξιολόγηση έχει ως στόχο να εξετάσει τις τακτικές που εφαρμόζουν οι μαθητές για να αντιμετωπίσουν καταστάσεις πίεσης, άγχους ή δυσφορίας, είτε αυτές είναι ακαδημαϊκές είτε κοινωνικές. Κατά την παρατήρηση, οι εκπαιδευτικοί καταγράφουν συμπεριφορές και αντιδράσεις που υποδεικνύουν αυξημένο άγχος, όπως η δυσκολία στη συγκέντρωση, η απόσυρση από δραστηριότητες, ή η υπερβολική ανησυχία. Μετά αξιολογούνται οι μαθητές για τις τεχνικές διαχείρισης του άγχους που εφαρμόζουν, όπως η αποδοχή στρατηγικών χαλάρωσης, η θετική σκέψη, και η αναζήτηση υποστήριξης από συμμαθητές και εκπαιδευτικούς. Αυτή η αξιολόγηση βοηθά στον εντοπισμό των μαθητών που μπορεί να χρειάζονται επιπλέον υποστήριξη για την ανάπτυξη πιο αποτελεσματικών στρατηγικών διαχείρισης άγχους, προωθώντας την ψυχική τους υγεία και ευημερία.

Στόχος: Αξιολόγηση της ικανότητας των μαθητών να διαχειρίζονται το άγχος και την πίεση.

Περιγραφή: Ο παρατηρητής παρακολουθεί τους μαθητές σε περιπτώσεις που απαιτούν υψηλή πίεση (π.χ. διαγωνίσματα, παρουσίαση εργασιών) και καταγράφει τις αντιδράσεις τους.

Παράμετροι Αξιολόγησης:

- Ικανότητα αντιμετώπισης του άγχους.
- Εφαρμογή μεθόδων χαλάρωσης.
- Αντιμετώπιση καταστάσεων που προκαλούν στρες με λογική σκέψη.

Ανατροφοδότηση από τους Γονείς (ParentFeedback)

Η αξιολόγηση της ποιότητας στα σχολεία μέσω της Ανατροφοδότησης από τους Γονείς (AQS) ενέχει τη συλλογή και αξιολόγηση των απόψεων των γονέων για την εκπαίδευση και τη ζωή στο σχολείο των παιδιών τους. Το εργαλείο AQS περιλαμβάνει ένα πλαίσιο με ερωτηματολόγια ή συνεντεύξεις γονέων, με στόχο να αξιολογήσει τη γνώμη τους για θέματα όπως η επικοινωνία σχολείου-γονέων, η κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών και η σχολική ποιότητα. Μέσω αυτής της διαδικασίας, οι γονείς μπορούν να παραθέσουν τις θετικές ή αρνητικές τους απόψεις για την εκπαιδευτική εμπειρία των παιδιών τους, βοηθώντας έτσι το σχολείο να βελτιώσει την πρακτική του. Η ανατροφοδότηση από τους γονείς είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη μαθητών και την ενίσχυση της σχολικής συνεργασίας με στρατηγικές που διαμορφώνουν.

Στόχος: Ενεργή συμμετοχή των γονέων στην αξιολόγηση της ποιότητας της εκπαίδευσης και του κλίματος στο σχολείο. Οι γονείς πρέπει να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο που αξιολογεί το σχολείο ως προς την επικοινωνία, τη συνεργασία και την υποστήριξη προς τα παιδιά τους.

Ερωτήματα:

- Θεωρείτε ότι η σχολική μονάδα είναι κατάλληλη για την κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού σας;
- Ποια είναι η γνώμη σας για τον τρόπο με τον οποίο το σχολείο επικοινωνεί με τους γονείς;
- Θεωρείτε ότι το παιδί σας είναι ευχαριστημένο στο σχολείο;

Αυτές οι ασκήσεις μπορούν να προσαρμοστούν στα κριτήρια του AQS, προσαρμόζοντας βαθμολογία και μεθοδολογία αξιολόγησης ανάλογα με τις ανάγκες του σχολείου και της τάξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΕΡΓΑΛΕΙΟ EDUCARDIA

Δραστηριότητα για τα συναισθήματα- δημιουργία συναισθηματικών καρτών

Οι κάρτες της EduCardia απεικονίζουν διάφορα συναισθήματα όπως χαρά, λύπη, θυμό, απογοήτευση κλπ. Κάθε μαθητής επιλέγει μια κάρτα που αντανακλά το συναίσθημά του τη στιγμή εκείνη και πρέπει να εξηγήσει στους συμμαθητές του τον λόγο που αισθάνεται έτσι. Αυτή η δραστηριότητα προωθεί τους μαθητές να αναγνωρίζουν, να εκφράζουν και να μοιράζονται τα συναισθήματά τους με τους συμμαθητές τους (Leonard, 2024). Μέσα από αυτήν τη διαδικασία, οι μαθητές εξελίσσουν την εμπνευσμένη αυτογνωσία τους, ενώ ταυτόχρονα μαθαίνουν πώς να αποδέχονται τα συναισθήματα των άλλων, ενισχύοντας την ενσυναίσθηση. Οι μαθητές νιώθουν πιο άνετα στην εκπαιδευτική διαδικασία που είναι πιο ανοιχτή για να εκφράσουν ελεύθερα τις απόψεις τους (Ackerman, 2019). Το παρακάτω σενάριο θα αναδείξει πως μπορούμε μέσα στη τάξη να αναγνωρίσουμε το συναίσθημα της λύπης.

Τίτλος Σεναρίου: όταν αισθάνομαι λυπημένος

Ηλικιακή ομάδα: μαθητές δημοτικού (6-13 ετών)

Στόχοι:

1. Αναγνώριση του συναισθήματος της λύπης.
2. Αντίληψη των αιτιών που προκαλούν τη λύπη.
3. Εκμάθηση στρατηγικών για τη διαχείριση της λύπης.

Περιγραφή του σεναρίου:

Ο εκπαιδευτικός ξεκινά τη δραστηριότητα με μια σύντομη εισαγωγή για τα συναισθήματα και 'ότι είναι φυσιολογικό να βιώσουμε κάποια στιγμή το αίσθημα της λύπης σε διάφορες καταστάσεις. Ο δάσκαλος επεξηγεί πως η λύπη αναδύεται με διαφορετικούς τρόπους σε κάθε άτομο και ότι είναι σημαντικό να αντιλαμβανόμαστε τα συναισθήματά μας και να τα διαχειριζόμαστε.

Σκηνικό σενάριο : ο δάσκαλος της τάξης θα δείξει ένα βίντεο – ιστορία που θα μιλάει για το συναίσθημα της λύπης.

Βήματα δραστηριότητας

1.Συζήτηση για την ιστορία: Αφού γίνει η προβολή της ιστορίας ο εκπαιδευτικός ρωτά τους μαθητές τις παρακάτω ερωτήσεις:

a) πως πιστεύετε ότι ένιωθε η Μαρία?

b) Γιατί ένιωσε έτσι?

c) έχετε νιώσει εσείς ποτέ έτσι? Α ναι? Σε ποια περίπτωση?

2.Αναγνώριση Σωματικών Σημάτων

Ο δάσκαλος ζητάει από τους μαθητές του να του περιγράψουν πως νιώθουν το σώμα τους όταν αισθάνονται λύπη. Πώς νιώθετε με τη λύπη? Το στομάχι σας πονάει? Τα μάτια σας δακρύζουν?

Έτσι οι μαθητές μοιράζονται τις εμπειρίες τους και μαθαίνουν να αντιλαμβάνονται το σώμα τους πως αντιδρά σε κάθε συναίσθημα που βιώνουν, ενισχύοντας έτσι την αυτογνωσία τους.

3.Κατασκευή κάρτας συναισθημάτων: Οι μαθητές φτιάχνουν μια "κάρτα συναισθημάτων" με χρώματα και εικόνες που δείχνουν τη λύπη (Floridi, 2005). Μπορούν να εκφράσουν το συναίσθημα της λύπης με λέξεις και να βρουν τρόπους να αντιμετωπίσουν αυτή την κατάσταση για να νιώσουν καλύτερα.

4.Παιχνίδι ρόλων: Οι μαθητές διαμορφώνουν ζευγάρια ή μικρές ομάδες. Κάθε ομάδα αναπαριστά ένα μικρό διάλογο όπου ένας μαθητής ενσαρκώνει τη Μαρία και εκφράζει τα συναισθήματά της, ενώ ο άλλος μαθητής προσπαθεί να την υποστηρίξει. Κάποια παραδείγματα διαλόγων:

a) "Είμαι λυπημένη γιατί δεν ήθελαν να παίξουν μαζί μου"

b) " λυπάμαι πολύ που νιώθεις έτσι θέλεις να συζητήσουμε για αυτό/"

Συνεπώς μέσω του παιχνιδιού ρόλων, οι μαθητές μπορούν να μάθουν πώς να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και πώς να υποστηρίξουν ένα φίλο που νιώθει λύπη.

Αξιολόγηση – Αναστοχασμός

Κατά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, ο εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές να αναλογιστούν τα διδάγματα που αποκόμισαν.

"Πώς μπορούμε να παρατηρήσουμε τη θλίψη στα άτομα που γύρω μας;" Πώς μπορούμε υποστηρίξουμε εμάς και τους φίλους μας όταν αισθανόμαστε λυπημένοι; Οι μαθητές μπορούν να απεικονίσουν ή να ζωγραφίσουν κάτι που έμαθαν σχετικά με τη θλίψη και να το μοιραστούν με τους συμμαθητές τους.

Συμπέρασμα: Το σενάριο όταν νιώθω λυπημένος''βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν καλύτερα το συναίσθημα της λύπης, να μάθουν πώς να το αναγνωρίζουν τόσο στον εαυτό τους όσο και στους άλλους και να αναπτύξουν δεξιότητες ενσυναίσθησης και διαχείρισης συναισθημάτων(Saarni, 1999).

Δραστηριότητα για ενσυναίσθηση και την ανάπτυξη της κοινωνικής ικανότητας

Η συμμετοχή σε παιχνίδια ρόλων είναι σημαντική για την ανάπτυξη της ενσυναίσθησης και της κοινωνικής κατανόησης. Με το EduCardia, οι μαθητές μπορούν να αναλαμβάνουν διάφορους ρόλους σε σενάρια που περιλαμβάνουν συναισθηματικά φορτισμένες καταστάσεις ή καθημερινές προκλήσεις. Για παράδειγμα, μπορεί να διαδραματίσουν τον ρόλο ενός παιδιού που νιώθει αποκλεισμένο από την ομάδα ή ενός μαθητή που προσπαθεί να βοηθήσει ένα φίλο του σε δύσκολη στιγμή. Μέσα από αυτά τα σενάρια, οι μαθητές μπορούν να αναγνωρίζουν και να διαχειρίζονται τα συναισθήματα των άλλων, ενώ ταυτόχρονα αναπτύσσουν δεξιότητες επικοινωνίας και επίλυσης συγκρούσεων. Εξίσου, τα παιχνίδια ρόλων βελτιώνουν την φαντασία και τη δημιουργικότητα των μαθητών, ενώ τους επιτρέπουν να κατανοήσουν διάφορες προοπτικές (Zinsetal., 2004) το παρακάτω σενάριο θα μπορέσουμε να αναδείξουμε το κομμάτι της κοινωνικής ικανότητας.

Σενάριο: Ανάπτυξη της κοινωνικής ικανότητας στη Τάξη

Τίτλος Σεναρίου: "Μαθαίνουμε να συνεργαζόμαστε"

Ηλικιακή ομάδα: Μαθητές δημοτικού 8-12 ετών

Στόχοι:

- a) Προώθηση της δεξιότητας ενεργητικής ακρόασης και επικοινωνίας.
- b) Καλλιέργει θετικές σχέσεις μεταξύ των μαθητών στην τάξη.
- c) Προώθηση της συμπάθειας και του αμοιβαίου σεβασμού.
- d) Επέκταση κοινωνικών ικανοτήτων, όπως η συνεργασία, η ομαδικότητα και η αντιμετώπιση συγκρούσεων.

Περιγραφή του σεναρίου:

Η πλοκή εστιάζει στην ανάπτυξη συνεργασίας και κοινωνικών δεξιοτήτων μέσα από ομαδικές δραστηριότητες και συζητήσεις. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να συνεργάζονται, να λύνουν από κοινού προβλήματα και να αναπτύσσουν θετικές σχέσεις με τους συμμαθητές τους.

Σκηνικό σενάριο:

Η τάξη λαμβάνει μέρος σε διάφορες δραστηριότητες συνεργασίας που ενισχύουν τις κοινωνικές δεξιότητες των μαθητών. Η αφήγηση ξεκινά με μια συνοπτική εισαγωγή από τον εκπαιδευτή σχετικά με τη σημασία της συνεργασίας και της συνεργατικής εργασίας. Μετά από αυτό, οι μαθητές θα συμμετέχουν σε δραστηριότητες που απαιτούν συνεργασία και αλληλεπίδραση.

Βήματα Δραστηριότητας :

1. Προπαρασκευαστική συζήτηση για την Κοινωνική Ικανότητα: Ο εκπαιδευτικός ξεκινάει με μια συζήτηση για την έννοια της "κοινωνικής ικανότητας" και τη σημασία της συνεργασίας με άλλους.

Ερωτήματα όπως: Τι πραγματικά σημαίνει η συνεργασία με τους άλλους;

"Ποιες δεξιότητες απαιτούνται για να είμαστε αποτελεσματικοί στη συνεργατική εργασία.

Μέσω αυτής της συζήτησης, οι μαθητές εξοικειώνονται με το θέμα και αρχίζουν να αναλογίζονται τις προσωπικές τους εμπειρίες.

2.Συνεργατική Δραστηριότητα:

Κατασκευή με Υλικά: Οι μαθητές αναθέτονται σε μικρές ομάδες και πρέπει να συνεργαστούν για να δημιουργήσουν κάτι μαζί (π.χ., έναν πύργο από χαρτόνι ή πλαστελίνη). Η άσκηση αναγκάζει την καλή επικοινωνία και συνεργασία, αφού η ομάδα πρέπει να συμφωνήσει πώς θα εκμεταλλευτεί τα υλικά της για την ολοκλήρωση της κατασκευής.

Καθώς διεξάγεται η δραστηριότητα, ο εκπαιδευτής παρακολουθεί τις αλληλεπιδράσεις και παρέχει ανατροφοδότηση όταν είναι απαραίτητο. Προτρέπει τους μαθητές να

ανταλλάξουν απόψεις τους παρακινεί να ακούνε ο ένας τον άλλον. Δίνει προτάσεις για την επίλυση διαφορών με ειρηνικό τρόπο.

3.Παιχνίδι Ρόλων (Role-playing):

Επίλυση Συγκρούσεων: Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης, οι μαθητές πρέπει να συμμετάσχουν σε παιχνίδι ρόλων που θα τους διδάξει πως να επιλύουν συγκρούσεις με θετικό τρόπο. Τα παιδιά διαχωρίζονται σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες και αναλαμβάνουν να υποδυθούν ένα σενάριο όπου παρουσιάζεται μια διαφωνία. Παραδείγματα περιπτώσεων:Δύο μαθητές επιθυμούν να ασχοληθούν με το ίδιο παιχνίδι, αλλά διαφωνούν σχετικά με τους κανόνες.

Μια ομάδα μαθητών πρέπει να αναθέσει σε κάθε μέλος έναν ρόλο σε μια ομαδική εργασία, ωστόσο όλοι επιθυμούν τον ίδιο ρόλο.

Η πρόθεση είναι να αναζητήσουν οι μαθητές λύσεις που είναι αποδεκτές από όλους, μέσω ενεργητικής ακρόασης και αμοιβαίου σεβασμού.

4.Διδακτική Δραστηριότητα:

Ο εκπαιδευτής διδάσκει στους μαθητές τη διαδικασία της ενεργητικής ακρόασης, επεξηγώντας τη σημασία της προσεκτικής ακρόασης χωρίς διακοπές. Για να γυμναστούν, οι μαθητές σχηματίζουν ζευγάρια, με έναν μαθητή να μιλάει για τα ενδιαφέροντά του, ενώ ο άλλος απλώς ακούει χωρίς διακοπές και στη συνέχεια επαναλαμβάνει για να δείξει κατανόηση.

Κατά το τέλος της δραστηριότητας, τα παιδιά μοιράζονται τι ένιωθαν όταν άκουγαν και ήταν σε τροχιά ακρόασης.

Αξιολόγηση και Κριτική:

Κατά το τέλος της δραστηριότητας, το αίτημα του δασκάλου προς τους μαθητές είναι να αναλογιστούν και να καταγράψουν ή να απεικονίσουν τι έμαθαν σχετικά με τη συνεργασία.

Μπορούν να αντιμετωπίσουν ερωτήσεις όπως:"Τι σε ενθουσίασε περισσότερο στη συνεργασία με την ομάδα σου;" "Ποια δυσκολία συνάντησες και πώς την αντιμετώπισες;" "Πως μπορείς να βελτιωθείς ως συνεργάτης στο μέλλον;"

Συμπέρασμα: αυτό το σενάριο παρέχει την ευκαιρία στους μαθητές να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες, όπως η συνεργασία, η επίλυση συγκρούσεων, η ενεργητική ακρόαση και η ομαδικότητα (Denhametal., 2012). Μέσω εμπειρικών δραστηριοτήτων και παιχνιδιών ρόλων, οι μαθητές μαθαίνουν πώς να επικοινωνούν μεταξύ τους με σεβασμό και κατανόηση, δημιουργώντας θετικές σχέσεις στην τάξη.

Δραστηριότητες για επίλυση προβλημάτων

Η προώθηση της κριτικής σκέψης και της λήψης αποφάσεων είναι ένα σημαντικό κομμάτι της EduCardia. Στην τάξη, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν σενάρια όπου οι μαθητές αντιμετωπίζουν διάφορες καταστάσεις όπως τσακώματα με συμμαθητές ή δύσκολες αποφάσεις που πρέπει να πάρουν. Οι μαθητές πρέπει να συνεργαστούν και να προτείνουν λύσεις, αναλύοντας τις επιπτώσεις των αποφάσεών τους. Αυτό το πρόγραμμα ανάπτυξης βελτιώνει την ικανότητα λήψης αποφάσεων, τη συνεργασία και την ανάληψη ευθύνης. Οι μαθητές εκπαιδεύονται να εξετάζουν διάφορες πλευρές ενός ζητήματος και να συνυπολογίζουν τα συναισθήματα και τις ανάγκες των άλλων, ενισχύοντας έτσι την κοινωνική τους συνείδηση.

Με το παρακάτω σενάριο θα μπορέσουμε να κατανοήσουμε καλύτερα πως μπορούμε να εφαρμόσουμε στη τάξη μια δραστηριότητα που αφορά την επίλυση ενός προβλήματος.

Δραστηριότητα επίλυσης προβλήματος (30 λεπτά)

Το κύριο ενδιαφέρον εστιάζεται στη συνεργασία και την αντιμετώπιση προβλημάτων. Κάθε ομάδα χρησιμοποιεί ένα συγκεκριμένο μοντέλο για να αναπτύξει τις λύσεις της.

Βήμα 1: Κατανόηση της κατάστασης. Οι μαθητές εξετάζουν ανταλλάσσουν απόψεις στην ομάδα τους για το θέμα και προσπαθούν να το αναλύσουν ενδελεχώς. Αναφέρουν τις πληροφορίες που απαιτούνται για να εξεύρουν μια επίλυση. Αντιλαμβάνονται ότι υπάρχουν πολλές πλευρές σε αυτό το θέμα

Βήμα 2: Αναζήτηση ιδεών (Brainstorming) Κάθε μέλος της ομάδας προσφέρει προτάσεις για την αντιμετώπιση του ζητήματος. Οι σκέψεις αποτυπώνονται σε ένα φύλλο ή πίνακα χωρίς να αξιολογηθούν, προκειμένου να προωθηθεί η δημιουργικότητα μαθητές εκπαιδεύονται να ακούν προσεκτικά τις απόψεις των άλλων και να μην απορρίπτουν αμέσως διαφορετικές προτάσεις.

Βήμα 3: Κριτική αξιολόγηση των επιλογών μετά τη συγκέντρωση πολλών ιδεών, η ομάδα εξετάζει ποιες από αυτές είναι εφικτές, λαμβάνοντας υπόψη τον χρόνο, τα διαθέσιμα υλικά και τις ανάγκες της τάξης. Η ομάδα αναζητά τα θετικά και αρνητικά στοιχεία κάθε πρότασης και φτάνει σε μια ή περισσότερες λύσεις.

Βήμα 4: Κατάληψη αποφάσεων και ανάθεση ρόλων. Η ομάδα επιλέγει ποια εναλλακτική λύση θα υιοθετήσει και καταγράφει τα απαραίτητα βήματα για την εφαρμογή της. Κατανομή αρμοδιοτήτων: κάθε μαθητής αναλαμβάνει έναν ρόλο (π.χ., υπεύθυνος για τη διακόσμηση, υπεύθυνος για τη μουσική κ.λπ.), προκειμένου να επιλυθεί το πρόβλημα.

Παρουσίαση λύσεων: Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας, κάθε ομάδα παρουσιάζει τη λύση της στην υπόλοιπη τάξη. Οι παρουσιάσεις γίνονται με τη χρήση εικόνων, σχεδίων ή ακόμα και δραματοποίησης της λύσης, εάν είναι εφικτό.

Οι υπόλοιποι μαθητές μπορούν να κάνουν ερωτήσεις ή να προτείνουν βελτιώσεις στις λύσεις των άλλων ομάδων. Μέσα από αυτήν τη διαδικασία, μαθαίνουν να αξιολογούν κριτικά τις λύσεις και να δέχονται εποικοδομητική ανατροφοδότηση.

Αναστοχασμός: Κατά το τέλος της δραστηριότητας, γίνεται μια ανασκόπηση σχετικά με τον τρόπο επίλυσης των προβλημάτων. Ο καθηγητής ερωτά τους μαθητές:

- Ποια διδάγματα αποκομίσατε από τη συνεργασία με τους συναδέλφους σας;
- Ποιο ήταν το πιο δύσκολο πρόβλημα που αντιμετωπίσατε;
- Πώς τελικά καταφέρατε να επιλύσετε το ζήτημα;

Κατά την φάση αυτή είναι ζωτικής σημασίας οι μαθητές να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της συνεργασίας και της κριτικής σκέψης, καθώς και να κατανοήσουν ότι η επίλυση προβλημάτων απαιτεί υπομονή και συνεργασία.

Ομαδικές δραστηριότητες συνεργασίας

Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών απαιτείται για την ανάπτυξη ενός θετικού και ενθαρρυντικού σχολικού περιβάλλοντος. Οι μαθητές συνεργάζονται μέσω των δραστηριοτήτων της EduCardia για να επιτύχουν κοινούς στόχους. Ένα παράδειγμα είναι η συνεργασία σε ένα κοινό έργο ή η ανάληψη της επίλυσης μιας ομαδικής πρόκλησης. Τέτοιου είδους δραστηριότητες βελτιώνουν την επικοινωνία, την αλληλοϋποστήριξη και την ικανότητα συνεργασίας (Greshametal., 2008a)

Οι μαθητές μαθαίνουν να αναλαμβάνουν κοινές ευθύνες και να παρέχουν υποστήριξη ο ένας στον άλλο, ενώ παράλληλα αναπτύσσουν τις κοινωνικές τους ικανότητες. Με το παρακάτω σενάριο θα είμαστε σε θέση να κατανοήσουμε καλύτερα τη σημασία της συνεργασίας και της ομαδικότητας που πρέπει να υπάρχουν μεταξύ των μαθητών

Τίτλος Σεναρίου: “Μαζί καταφέρνουμε περισσότερα”

Ηλικιακή ομάδα: μαθητές 9 -12 ετών

Στόχοι:

- a) Προώθηση της συνεργασίας και της συνεργατικής εργασίας.
- b) Βελτιώνοντας την επικοινωνία και την διαχείριση συγκρούσεων.
- c) Προώθηση της αξιοπρέπειας, της εμπιστοσύνης και της αλληλοσεβασμού.
- d) Ενίσχυση του αισθήματος της συμπερίληψης στην ομάδα

Περιγραφή Σεναρίου:

Η πλοκή εστιάζει στη διοργάνωση ομαδικών δραστηριοτήτων που ενισχύουν τη συνεργασία ανάμεσα στους μαθητές. Μέσω ποικίλων δραστηριοτήτων, οι μαθητές μαθαίνουν να συνεργάζονται προς κοινούς στόχους, να επικοινωνούν αποτελεσματικά και να δημιουργούν εμπιστοσύνη και σεβασμό προς τους συμμαθητές τους.

Δραστηριότητες Συνεργασίας:

1. Εισαγωγική συζήτηση για την έννοια της συνεργασίας.

Ο εκπαιδευτικός αρχίζει με μια συζήτηση για την σημασία της συνεργασίας στην καθημερινή ζωή και στο σχολικό περιβάλλον. Παροτρύνει τους μαθητές να παραθέσουν

παραδείγματα συνεργασίας προκειμένου να επιτύχουν κάποιο στόχο. "Πότε χρειάστηκε να συνεργαστείτε με κάποιον? Ποια είναι η δική σας έννοια για τη λέξη συνεργασία; Μέσα στη συζήτηση, ο εκπαιδευτής καθοδηγεί τους μαθητές να κατανοήσουν ότι η συνεργασία δεν είναι μόνο η κατανομή της δουλειάς, αλλά και η επικοινωνία, η ακρόαση και η αμοιβαία υποστήριξη.

2. Δραστηριότητα “Παιχνίδι Εμπιστοσύνης”

Οι μαθητές συνεργάζονται σε ζευγάρια. Ένας μαθητής φοράει μαντήλι στα μάτια, ενώ ο άλλος πρέπει να τον οδηγήσει σε συγκεκριμένα σημεία, χωρίς να τραυματιστεί, είτε στην τάξη είτε στην αυλή.

Οδηγίες για την εκτέλεση μιας εργασίας:

Ο μαθητής που δεν βλέπει λαμβάνει σαφείς οδηγίες για την κατεύθυνση και τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσει από τον μαθητή που μπορεί να βλέπει. Η επικοινωνία πρέπει να είναι σαφή και ακριβής. Μετά την ολοκλήρωση της πρώτης διαδρομής, οι θέσεις αντιστρέφονται.

Σκοπός: Η συγκεκριμένη δραστηριότητα ενισχύει την εμπιστοσύνη μεταξύ των μαθητών και υπογραμμίζει τη σημασία της σωστής επικοινωνίας. Επιπλέον, οι μαθητές αποκτούν τη δεξιότητα να βασίζονται στους συμμαθητές τους προκειμένου να πετύχουν έναν στόχο.

Αναστοχασμός – ανατροφοδότηση

Μετά από κάθε δραστηριότητα, οι μαθητές συναθροίζονται για μια συζήτηση αναστοχασμού.

Ο δάσκαλος κάνει μια ερώτηση:

1. "Τι πληροφορίες αποκομίσατε σχετικά με τη συνεργασία σήμερα;"
2. "Ποια ήταν η πιο απαιτητική στιγμή και πώς την αντιμετωπίσατε;"
3. "Πως αισθάνθηκε όταν η ομάδα σου πέτυχε τον στόχο;"

Αυτές οι ερωτήσεις ενισχύουν την κατανόηση των μαθητών για τη σημασία της συνεργασίας και του τρόπου με τον οποίο μπορούν να βελτιώσουν τις ομαδικές τους ικανότητες.

Συμπεράσματα: Τελικές παρατηρήσεις, οι ομαδικές δραστηριότητες συνεργασίας είναι μια ευχάριστη και αποτελεσματική μέθοδος ενίσχυσης των κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών. Μέσω αυτών των δραστηριοτήτων, οι μαθητές αποκτούν τη δεξιότητα να συνεργάζονται, να επιλύουν προβλήματα από κοινού και να υποστηρίζουν ο ένας τον

άλλον. Αυτές οι δεξιότητες είναι ζωτικής σημασίας για την προσωπική και ακαδημαϊκή ανάπτυξή τους, ενισχύοντας τη δημιουργία θετικών διαπροσωπικών σχέσεων στην τάξη.

Δραστηριότητα συζήτησης για ενσυναίσθησης

Η συναισθηματική ανάπτυξη συνδέεται στενά με την κοινωνική ενσυναίσθηση. Μέσω της EduCardia, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενθαρρύνουν συζητήσεις για τα συναισθήματα των ατόμων σε διάφορες περιστάσεις. Οι μαθητές πρέπει να σκεφτούν πώς θα αντιδρούσαν αν βρίσκονταν στη θέση κάποιου άλλου και να μοιραστούν τις απόψεις μεταξύ τους (Moreno, 2005). Μέσω αυτής της διαδικασίας, οι μαθητές προτρέπονται να εμβαθύνουν στη σκέψη και να αναπτύξουν τη δεξιότητα να κατανοούν τις συναισθηματικές ανάγκες των άλλων, ενισχύοντας έτσι την συμπάθεια και την συναισθηματική νοημοσύνη τους. Με το παρακάτω σενάριο θα είμαστε σε θέση να κατανοήσουμε καλύτερα την έννοια της ενσυναίσθησης στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Τίτλος Σεναρίου “μαθαίνουμε να μπαίνουμε στη θέση του άλλου”

Ηλικιακή ομάδα : 8-10 ετών

Στόχοι:

- a) Προώθηση της ανάπτυξης της ενσυναίσθησης στο πλαίσιο της τάξης.
- b) Ενίσχυση της κατανόησης των συναισθημάτων άλλων ατόμων.
- c) Ανάπτυξη της δεξιότητας της ενεργητικής ακρόασης.

Περιγραφή σεναρίου: Η ικανότητα της ενσυναίσθησης είναι σημαντική κοινωνική δεξιότητα που βοηθά τους μαθητές στη δημιουργία θετικών σχέσεων, στην αποτελεσματική συνεργασία και στη διαχείριση των συγκρούσεων. Αυτό το πλάνο στοχεύει στην προαγωγή της ενσυναίσθησης στην τάξη, μέσω δραστηριοτήτων που ενθαρρύνουν τους μαθητές να αναγνωρίζουν τα συναισθήματα των συμμαθητών τους, να τους βάζουν στη θέση τους και να αντιδρούν με συνείδηση και σεβασμό.

Δομή και Εφαρμογή του Σεναρίου:

1. Εισαγωγή στην έννοια της Ενσυναίσθησης

Ο εκπαιδευτικός ξεκινά την δραστηριότητα εξηγώντας την έννοια της συναισθηματικής νοημοσύνης στους μαθητές. Απλώς χρησιμοποιεί παραδείγματα για να εξηγήσει τον όρο "ενσωμάτωση συναισθημάτων" στους ακροατές. Ο εκπαιδευτής ενδέχεται να αναρωτηθεί τα παιδιά:

"Πως αισθάνεστε όταν ο φίλος σας φαίνεται λυπημένος

"Ποιες προσπάθειες μπορείτε να κάνετε για να τον βοηθήσετε να αισθανθεί καλύτερα;"

2. Δραστηριότητα "Το μαγικό καπέλο της Ενσυναίσθησης"

Υλικά: Ένα αντικείμενο που μπορεί να αντιπροσωπεύει το "μαγικό καπέλο", όπως επιθυμείτε. Ο εκπαιδευτής εξηγεί πως το "μαγικό καπέλο" μπορεί να μας βοηθήσει να εισέλθουμε στην θέση του άλλου και να αισθανθούμε όπως αυτός. Οι μαθητές κάθονται σε έναν κύκλο και μετακινούν το καπέλο από χέρι σε χέρι. Ο κάθε φορέας του καπέλου υποδύεται ένα άτομο που βιώνει μια συγκεκριμένη συναισθηματική κατάσταση που του δόθηκε από τον δάσκαλο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ

Χαρά

Λύπη

Θυμός

Ο μαθητής με το καπέλο προσπαθεί να μεταφέρει την αίσθηση που θα είχε και να περιγράψει μια κατάσταση που θα τον προκαλούσε να αισθανθεί έτσι. Οι υπόλοιποι μαθητές παρακολουθούν με προσοχή και προσπαθούν να φανταστούν πώς θα αισθάνονταν αν βρίσκονταν στην ίδια θέση.

Συζήτηση: Μετά από κάθε παρουσίαση, ο εκπαιδευτικός κάνει ερωτήσεις στην τάξη

Ποια είναι η αντίδρασή σας βλέποντας τον συμμαθητή σας να νιώθει έτσι;

"Ποιες ενέργειες θα μπορούσατε να αναλάβετε για να τον στηρίξετε αν ένιωθε πραγματικά λυπημένος ή εκνευρισμένος;"

Αυτή η δραστηριότητα ενισχύει τους μαθητές στην ανάπτυξη της ικανότητάς τους να αναγνωρίζουν τα συναισθήματα των άλλων και να σκέφτονται τρόπους υποστήριξής τους.

Αναστοχασμός:

Κατά το τέλος της δραστηριότητας, ο εκπαιδευτικός προτρέπει τους μαθητές να ανακεφαλαιώσουμε τις δραστηριότητες και να μοιραστούν τις σκέψεις τους για την ενσυναίσθηση.

Ερωτήσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για συζήτηση "Ποια είναι η αίσθησή σας όταν κάποιος σας κατανοεί;

1. Ποια είναι η διαφορά όταν κάποιος δεν καταλαβαίνει τα συναισθήματά σας;"
2. Πότε αισθανθήκατε ότι βρεθήκατε στη θέση κάποιου άλλου;
3. Πώς ήταν η εμπειρία αυτή;

Αυτή η συζήτηση είναι σημαντική για να βοηθήσει τους μαθητές να αποκτήσουν καλύτερη κατανόηση και ενσυναίσθηση των συναισθημάτων των άλλων, και να τις εφαρμόσουν στην καθημερινή τους ζωή

Δραστηριότητα για διαχείριση του άγχους και της έντασης

Η εκμάθηση πώς να διαχειριζόμαστε το άγχος είναι απαραίτητη δεξιότητα που μπορεί να αποκομιστεί από μικρή ηλικία. Μέσω της EduCardia, οι μαθητές μπορούν να εκπαιδευτούν στις διάφορες τεχνικές χαλάρωσης και διαχείρισης του άγχους, όπως η ασκήσεις αναπνοής και οι τεχνικές διαλογισμού. Αυτές οι δραστηριότητες ενισχύουν τη δυνατότητα των μαθητών να μάθουν να ηρεμούν, να ρυθμίζουν τα συναισθήματά τους και να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικότερα τις επιβαρυντικές καταστάσεις. Κατανοούν πώς να αντιμετωπίζουν την πίεση και το άγχος, πράγμα που είναι πολύ χρήσιμο τόσο στη σχολική όσο και στην προσωπική τους ζωή. Με το παρακάτω σενάριο θα μπορέσουμε να διαπιστώσουμε πως οι μαθητές μπορούν να διαχειριστούν το άγχος τους.

Πλάνο: Αντιμετώπιση του Άγχους στην Τάξη

Τίτλος Σεναρίου: "Αποκτώ Δεξιότητες για την Επίλυση του Άγχους"

Ηλικιακή Κατηγορία: Παιδιά που φοιτούν στο Δημοτικό και το Γυμνάσιο (10-14 χρονών)

Περιγραφή Σεναρίου:

Η παρούσα σενάριο προσπαθεί να ενισχύσει την ικανότητα των μαθητών να αναγνωρίζουν και να διαχειρίζονται το άγχος που αντιμετωπίζουν στην καθημερινότητά

τους. Με διαδραστικές δραστηριότητες και πρακτικές τεχνικές, οι μαθητές θα μάθουν να κατανοούν τι προκαλεί το άγχος, να αναγνωρίζουν τα συμπτώματά του και να αναπτύσσουν τρόπους για να το διαχειρίζονται.

Οργάνωση και Υλοποίηση της Ιστορίας

Εισαγωγή στην έννοια του άγχους με διάρκεια 15 λεπτά.

Ο δάσκαλος αρχίζει το μάθημα με μια συζήτηση για την έννοια του άγχους. Δηλώνει ότι η ανησυχία είναι μια φυσιολογική αίσθηση που βιώνουμε όταν αντιμετωπίζουμε προκλήσεις που μας φαίνονται δύσκολες ή απαιτητικές. Δείγματα ερωτήσεων:

"Πως αντέδρασε το σώμα σας όταν βρισκόσασταν σε κατάσταση άγχους;"

Ποιες συνθήκες στο σχολείο σας προκαλούν αίσθημα άγχους;

Ο εκπαιδευτής αναφέρει ότι η ανησυχία μπορεί να εκδηλωθεί με ποικίλους τρόπους, όπως αύξηση του παλμού, εφίδρωση, ταχυκαρδία ή ανησυχία. Οι μαθητές ανακαλύπτουν ότι το άγχος μπορεί να είναι φυσιολογικό, αλλά εάν είναι υπερβολικό ή μακροχρόνιο, μπορεί να επηρεάσει τη σωματική και ψυχική τους κατάσταση.

1.Δραστηριότητα "Το βάζο του άγχους"

Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει την έννοια του "Βάζου του Άγχους" ως μια απεικόνιση των καθημερινών πηγών άγχους που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι μαθητές. Μια μεγάλη ζωντανή ζωγραφιά μπορεί να βοηθήσει την ομάδα να αναπτύξει το δικό της μοντέλο. Στη συνέχεια, οι μαθητές γράφουν πάνω στις καρτέλες θέματα που τους προβληματίζουν (π.χ., σπουδές, εξετάσεις, φίλιες, οικογενειακά ζητήματα) και τις τοποθετούν μέσα στο βάζο. Μετά την πλήρωση του βάζου, ο εκπαιδευτής οδηγεί τους μαθητές να σκεφτούν πώς μπορούν να μειώσουν το περιεχόμενο του, δηλαδή το άγχος τους. Οι μαθητές προτείνουν τρόπους για να αντιμετωπίσουν τις πηγές άγχους, όπως να ζητούν βοήθεια από εκπαιδευτικούς ή φίλους, να κάνουν διαλείμματα για χαλάρωση ή να οργανώνουν καλύτερα τον προσωπικό τους χρόνο.

Συζήτηση: Ο δάσκαλος επεκτείνει τη γνώση των μαθητών ότι, παρόλο που δεν είναι δυνατόν να εξαφανιστεί πλήρως το άγχος, μπορούμε να το μειώσουμε διαχειριζόμενοι καλύτερα τις πηγές του και ασκώντας τεχνικές χαλάρωσης.

Αναστοχασμός – ανατροφοδότηση

Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, ο εκπαιδευτικός προτρέπει τους μαθητές να αναλογιστούν και να μοιραστούν τι έμαθαν σχετικά με το άγχος και την αντιμετώπισή

"Τι σας είναι πιο χρήσιμο όταν νιώθετε αγχωμένοι;"

"Ποιες μεθόδους σχεδιάζετε να εφαρμόσετε όταν νιώσετε ξανά έντονο άγχος;"

"Πώς μπορούμε να βοηθάμε ο ένας τον άλλον όταν νιώθουμε αγωνία στην τάξη;" Επιπλέον, οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να θέτουν ερωτήσεις και να συζητούν συγκεκριμένους τρόπους για να ενσωματώσουν τη διαχείριση του άγχους στην καθημερινή τους ρουτίνα. Αποφάσεις που βασίζονται σε παρατηρήσεις ή δεδομένα. Αυτό το σενάριο εξοπλίζει τους μαθητές με τα μέσα και τις γνώσεις για να αναγνωρίζουν και να διαχειρίζονται το άγχος τους με αποτελεσματικό τρόπο. Κατανοούν ότι το άγχος είναι φυσιολογικό, αλλά όταν το χειρίζονται σωστά, μπορούν να βελτιώσουν την ευημερία τους τόσο στη σχολική ζωή όσο και στην καθημερινότητά τους. Οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν αυτορρύθμιση και ψυχική ανθεκτικότητα μέσω των τεχνικών χαλάρωσης, της αναγνώρισης των πηγών άγχους και των στρατηγικών διαχείρισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΠΕΔΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Στην παρούσα διπλωματική η αξιολόγηση και η ανάπτυξη του εργαλείου *emosociogram* είναι εφαρμόσιμο σε ένα μεγάλο φάσμα τομέων όπου η αξιολόγηση της δυναμικής μιας ομάδας παίζει καθοριστικό ρόλο. Συγκεκριμένα στην παρούσα εργασία εστιάζεται η δυνατότητα εφαρμογής του εργαλείου σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Ωστόσο, η εφαρμογή των κοινωνιογραμμάτων θα μπορούσε να εφαρμοστεί και σε άλλα πλαίσια, όπως σε κλινικά περιβάλλοντα και σε εργασίας περιβάλλοντα

Ξεκινώντας με τα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα:

Η εφαρμογή των παραπάνω σεναρίων ομαδικών δραστηριοτήτων συνεργασίας στην τάξη μπορεί να γίνει σε οποιεσδήποτε εκπαιδευτικές δραστηριότητες ή μαθήματα. Σε αντίθεση με αυτό, μπορεί να ενσωματωθεί σε διάφορα γνωστικά θέματα και εκπαιδευτικά προγράμματα. Παρουσιάζονται εδώ τα βασικά πεδία εφαρμογής αυτών των σεναρίων εντός της τάξης και οι τρόποι προσαρμογής των δραστηριοτήτων σε διαφορετικά περιβάλλοντα και ανάγκες των μαθητών.

1. ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗ

Η συνεργατική εργασία σε ομάδες μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο μάθημα γλώσσας για να βοηθήσει τους μαθητές να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους στην ανάγνωση, την γραφή και την προφορική έκφραση.

Μέσω των ομαδικών συζητήσεων και της ενεργητικής ακρόασης, οι μαθητές βελτιώνουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες ενώ ενισχύουν τη συνεργασία με τους συμμαθητές τους.

Ομαδική Συγγραφή Ιστοριών: Οι μαθητές συνεργάζονται για να δημιουργήσουν μια ιστορία. Κάθε μαθητής συμβάλλει στο να δημιουργηθεί η πλοκή, οι χαρακτήρες και το φινάλε. Μέσω αυτής της διαδικασίας, οι μαθητές αποκτούν τη δεξιότητα να ενώνουν τις ιδέες τους, να ακούν τις απόψεις των άλλων και να συνεισφέρουν σε ένα κοινό σκοπό. Οι μαθητές τμηματοποιούνται και πρέπει να παρουσιάσουν δραματοποίηση ενός κειμένου που έχουν μελετήσει. Η βελτίωση των δεξιοτήτων συνεργασίας και επικοινωνίας προωθείται μέσω της προετοιμασίας και παρουσίασης. Ταυτόχρονα, οι μαθητές καλλιεργούν τη δημιουργική έκφραση και την κοινωνική αλληλεπίδραση με τους συμμαθητές τους.

2.ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Πολλές φορές τα μαθηματικά θεωρούνται ατομική δραστηριότητα, αλλά η ομαδική συνεργασία μπορεί να ενισχύσει την αλληλεπίδραση και την επίλυση προβλημάτων. Μέσω της συνεργατικής εργασίας, οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν τεχνικές επίλυσης μαθηματικών προβλημάτων και να εκπαιδευτούν στην αμοιβαία υποστήριξη.

Οι μαθητές διαιρούνται σε μικρές ομάδες και προκαλούνται να λύσουν ένα περίπλοκο μαθηματικό πρόβλημα μαζί. Κάθε μαθητής συμβάλλει στην ανάπτυξη λύσης μαζί με την ομάδα που πρέπει να ενώσει τις γνώσεις και τις δεξιότητές της προκειμένου να επιλυθεί το πρόβλημα. Η διαδικασία αυτή βελτιώνει την λογική σκέψη, τη συνεργασία και την επικοινωνία μεταξύ των μαθητών.

Μαθηματικά Παιχνίδια Συνεργασίας: Οι μαθητές συμμετέχουν σε ομαδικά παιχνίδια που απαιτούν μαθηματικές δεξιότητες, όπως η μέτρηση, η γεωμετρία ή οι πράξεις. Μέσα από τα παιχνίδια, οι μαθητές απολαμβάνουν τον εαυτό τους ενώ αποκτούν δεξιότητες συνεργασίας για την επίτευξη ενός κοινού στόχου.

3.ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Η συνεργασία αποτελεί κεντρικό στοιχείο στην εξέλιξη και την εξερεύνηση στις φυσικές επιστήμες. Μέσω των ομαδικών εργασιών, οι μαθητές μπορούν να δοκιμάσουν, να παρακολουθήσουν και να καταγράψουν αποτελέσματα, αναπτύσσοντας ταυτόχρονα δεξιότητες όπως η ανάλυση και η επίλυση προβλημάτων.

Συνεργατικά Πειράματα: Οι μαθητές συνεργάζονται για να εκτελέσουν ένα πείραμα στις φυσικές επιστήμες, όπως το παρατηρώντας φυτά ή αναλύοντας χημικές αντιδράσεις. Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, ο κάθε μαθητής αναλαμβάνει έναν συγκεκριμένο ρόλο (π.χ., παρατηρητής, καταγραφέας, αναλυτής), ενώ η ομάδα εργάζεται συλλογικά για να καταλήξει σε μια συμπεράσμα.

Προσομοιώσεις και Σενάρια Επιστημονικής Έρευνας: Οι μαθητές συμμετέχουν σε σενάρια όπου πρέπει να βρουν μια επιστημονική λύση σε ένα υποθετικό πρόβλημα, όπως π.χ. πώς να εξοικονομήσουν ενέργεια στην τάξη. Η διαδικασία της αναζήτησης και της συλλογικής σκέψης αυξάνει τη δημιουργικότητα και τη συνεργασία.

4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Οι κοινωνικές επιστήμες παρέχουν μια φυσική πλατφόρμα για τη συνεργασία, καθώς οι μαθητές μπορούν να συνεργαστούν για να ανακαλύψουν θέματα ιστορικής, γεωγραφικής ή κοινωνικής φύσης. Η συνεργατική εργασία βελτιώνει την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και την κατανόηση των διαφορετικών πολιτισμών και κοινωνικών συστημάτων (Méndez & Fidalgo, 2019b).

Ομαδικά προγράμματα έρευνας: Οι μαθητές διαιρούνται σε ομάδες και τους ανατίθενται να μελετήσουν ένα συγκεκριμένο ιστορικό γεγονός, πολιτισμό ή γεωγραφική περιοχή. Κάθε ομάδα συλλέγει πληροφορίες, δομεί το υλικό της και εκθέτει τα ευρήματά της στους υπόλοιπους μαθητές. Αυτό βελτιώνει τη συνεργασία στην ομάδα, την έρευνα και την παρουσίαση.

Σε παιχνίδια ρόλων, οι μαθητές αναλαμβάνουν διάφορους ρόλους σε ιστορικά ή κοινωνικά σενάρια. Μέσω της συνεργασίας και της συζήτησης, οι μαθητές μαθαίνουν να αναγνωρίζουν διαφορετικές απόψεις και να εξετάζουν λύσεις για κοινωνικά προβλήματα.

Εργασιακά περιβάλλοντα, αξίζει να τονισθεί ότι η εφαρμογή της ψυχομετρίας και της κοινωνιομετρίας μπορεί να προσφέρει πολλές ευκαιρίες χρήσιμες για οργανισμούς και εταιρείες. Ειδικότερα, η παρακολούθηση των κοινωνικών συναισθημάτων των ομάδων και του ατόμου ξεκινάει στην αρχή της εργασίας και συνεχίζεται κατά τη διάρκεια της καθημερινής τους δραστηριότητας. Η αξιολόγηση της προσωπικότητας των εργαζομένων μέσω κοινωνιομετρικών ερωτηματολογίων παρέχει σημαντικά πλεονεκτήματα για εταιρείες που προσλαμβάνουν μεγάλο αριθμό ατόμων, αφού μπορούν να συγκρίνουν βαθμολογίες υποψηφίων και να επιλέξουν τον κατάλληλο για τη θέση. Είναι πολύ σημαντικό για τους εργοδότες να εντοπίσουν άτομα με αυτά τα χαρακτηριστικά ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν επιτυχώς τυχόν προκλήσεις σε μια εταιρεία. Αν και τα τεστ προσωπικότητας δεν είναι δημοφιλής μεταξύ των εργοδοτών για την αξιολόγηση των υποψηφίων εργαζομένων, είναι κρίσιμο για την απόδοση στον ρόλο της εργασίας. Είναι σημαντικό να παρακολουθούμε τη δυναμική ενός ομίλου στον τομέα των κοινωνικών - συναισθηματικών χαρακτηριστικών, καθώς μέσω αυτής της αξιολόγησης ο εργοδότης μπορεί να βελτιώσει την παραγωγικότητα και τη συνεργασία των εργαζομένων σε μια εταιρεία, προκειμένου να αυξηθεί η απόδοσή τους. Το EmoCosioGram χρησιμοποιείται για να αξιολογήσει τις σχέσεις και τη δυναμική

συναισθημάτων σε ομάδες εργασίας, βοηθώντας στη διαχείριση της συνεργασίας και της επικοινωνίας.

Εκπαίδευση για Ηγετικές Δεξιότητες: Παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον ρόλο των ηγετών στην ομάδα, αντιλαμβανόμενοι τα συναισθήματα και τις αντιδράσεις των μελών της ομάδας. βελτιστοποίηση των συνθηκών εργασίας: Χρησιμοποιείται για ανίχνευση προβλημάτων στον εργασιακό πολιτισμό και προώθηση θετικών σχέσεων μεταξύ των εργαζομένων.

Κλινικά περιβάλλοντα: ειδικότερα το εργαλείο emosociogram χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο στην έρευνα για τις υπηρεσίες της υγείας. Ωστόσο η εφαρμογή της κοινωνιομετρίας στην κλινική επίβλεψη δεν υπάρχουν έρευνες που να έχουν αποδείξεις για κοινωνικά συναισθηματικά χαρακτηριστικά των εργαζομένων σε δομές υγείας, παρά μόνο μερικές εργασίες έχουν χρησιμοποιήσει τα κοινωνιογράμματα για την επίβλεψη κλινικών ομάδων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ

Στην παρούσα διπλωματική εργασία αναλύθηκαν λεπτομερώς τα εργαλεία emosociogram και το AQS που αφορούσαν την μέτρηση και την αξιολόγηση των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των μαθητών στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Η χρήση των εργαλείων EmoSociograms και AQS (Attachment Q-Sort) στο πλαίσιο της σχολικής τάξης προσφέρει σημαντικά συμπεράσματα και προοπτικές για την κατανόηση των συναισθηματικών και κοινωνικών σχέσεων των μαθητών. Αυτά τα εργαλεία συμβάλλουν στην ανάλυση των διαπροσωπικών σχέσεων, της συναισθηματικής σύνδεσης με το σχολικό περιβάλλον και της δυναμικής των ομάδων μέσα στην τάξη. Με βάση όσων αναλύθηκαν παραπάνω οδηγηθήκαμε στα παρακάτω συμπεράσματα:

Βελτίωση της κατανόησης των συναισθηματικών δεσμών: Το εργαλείο EmoSociogram επιτρέπει την ανάλυση των σχέσεων μεταξύ μαθητών, φωτίζοντας συναισθηματικούς δεσμούς, συμπάθειες και αντιπάθειες. Αυτό επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να εντοπίζουν πιθανά προβλήματα στη δυναμική της ομάδας ή στις κοινωνικές σχέσεις, όπως περιθωριοποίηση ή έλλειψη υποστήριξης (Bowlby, 1988).

Αναγνώριση του συναισθηματικού κλίματος: Με τη χρήση του AQS, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να κατανοήσουν την συναισθηματική σχέση ασφάλειας και τη σχέση εμπιστοσύνης που αναπτύσσουν οι μαθητές με τους εκπαιδευτικούς και τους συνομηλίκους τους. Αυτό βοηθά στην προσαρμογή της παιδαγωγικής προσέγγισης για την κάλυψη των συναισθηματικών αναγκών των μαθητών (Howes & Hamilton, 1992).

Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής: Μέσα από την ανάλυση των δεδομένων αυτών των εργαλείων, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εφαρμόσουν στρατηγικές για τη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής στην τάξη, ενθαρρύνοντας την συνεργασία και την αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών.

Ανίχνευση προβλημάτων συμπεριφοράς και προσαρμογής: Το AQS επιτρέπει τον εντοπισμό παιδιών που μπορεί να αντιμετωπίζουν δυσκολίες με την προσαρμογή τους στο σχολικό περιβάλλον ή με προβλήματα στις σχέσεις τους με τους συνομηλίκους τους, όπως η απομόνωση ή η επιθετικότητα.

Μελλοντικές Προεκτάσεις

Προσαρμογή και προσωποποίηση της διδασκαλίας: Η συστηματική χρήση αυτών των εργαλείων μπορεί να επιτρέψει την προσαρμογή των διδακτικών προσεγγίσεων με βάση τις συναισθηματικές και κοινωνικές ανάγκες των μαθητών. Μια εξατομικευμένη προσέγγιση θα μπορούσε να ενισχύσει την συμμετοχή και την απόδοση των μαθητών.

Ενίσχυση της ψυχικής υγείας: Η χρήση αυτών των εργαλείων μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της συναισθηματικής και ψυχικής υγείας των μαθητών μέσω της έγκαιρης αναγνώρισης προβλημάτων και της υιοθέτησης κατάλληλων παρεμβάσεων.

Καλλιέργεια θετικών κοινωνικών δεξιοτήτων: Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα δεδομένα των εργαλείων για την εφαρμογή στοχευμένων δραστηριοτήτων που θα βοηθήσουν τους μαθητές να καλλιεργήσουν θετικές κοινωνικές δεξιότητες, όπως η ενσυναίσθηση, η ομαδική εργασία και η επίλυση συγκρούσεων.

Ενίσχυση της ψηφιακής εκπαίδευσης: Οι δυνατότητες των εργαλείων αυτών μπορούν να ενταχθούν σε ευρύτερες ψηφιακές πλατφόρμες εκπαιδευτικής αξιολόγησης, βελτιώνοντας έτσι τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων σε πραγματικό χρόνο, καθώς και τη δυναμική αξιολόγηση της τάξης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αμπατζίδη, Δ., & Σεμελίδου, Ε. (2008). Επικοινωνία και τρόπος έκφρασης των εφήβων.

Bar-On, R., & Parker, J. D. A. (2000). *The Handbook of Emotional Intelligence: Theory, Development, Assessment, and Application at Home, School, and in the Workplace*. Jossey-Bass.

Brackett, M. A., Rivers, S. E., & Salovey, P. (2011). "Emotional Intelligence: Implications for Personal, Social, Academic, and Workplace Success". *Social and Personality Psychology Compass*, 5(1), 88-103.

Bringsjord, S., Licato, J., Govindarajulu, N. S., Ghosh, R., & Sen, A. (2015). Real robots that pass human tests of self-consciousness. In 2015 24th IEEE international symposium on robot and human interactive communication (RO-MAN) (pp. 498-504). IEEE.

Denham, S. A. (1998). *Emotional development in young children*. Guilford Press.

Denham, S. A., Bassett, H. H., & Zinsser, K. (2012). Early childhood teachers as socializers of young children's emotional competence. *Early Childhood Education Journal*, 40(3), 137-143. <https://doi.org/10.1007/s10643-012-0504-2>

Durlak, J. A., Domitrovich, C. E., Weissberg, R. P., & Gullotta, T. P. (Eds.). (2015). *Handbook of Social and Emotional Learning: Research and Practice*. The Guilford Press.

Eisenberg, N., & Spinrad, T. L. (2014). *Emotion-related regulation: Its conceptualization and relations to children's social functioning*. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 157-172). Guilford Press.

Elias, M. J., & Arnold, H. (2006). *The Educator's Guide to Emotional Intelligence and Academic Achievement: Social-Emotional Learning in the Classroom*. Corwin Press.

Floridi, L. (2005). Consciousness, agents and the knowledge game. *Minds and machines*, 15, 415-444.

Fotopoulou, E., Zafeiropoulos, A., & Alegre, A. (2019). Improving social cohesion in

educational environments based on a sociometric-oriented emotional intervention approach. *Education Sciences*, 9(1), 24.

Fotopoulou, E., Zafeiropoulos, A., Feidakis, M., Metafas, D., & Papavassiliou, S. (2020). An interactive recommender system based on reinforcement learning for improving emotional competences in educational groups. In *International Conference on Intelligent Tutoring Systems* (pp. 248-258). Cham: Springer International Publishing.

Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. BantamBooks.

Gresham, F. M., & Elliott, S. N. (2008a). Assessment and intervention strategies for social skills in children and adolescents. *Journal of Behavioral Education*, 17(4), 210-222. <https://doi.org/10.1007/s10864-008-9073-3>

Gresham, F., & Elliott, S. N. (2008b). *Social skills improvement system (SSIS) rating scales*. Bloomington, MN: Pearson Assessments.

Kairouz, P., McMahan, H. B., Avent, B., Bellet, A., Bennis, M., Bhagoji, A. N., ... & Zhao, S. (2021). Advances and open problems in federated learning. *Foundations and trends® in machine learning*, 14(1–2), 1-210.

Manning, C. D. (2008). *Introduction to information retrieval*.

Méndez, J. L., & Fidalgo, R. (2019a). Emosociograms as a tool for assessing emotional and social bonds in classroom environments. *Journal of Educational Psychology*, 45(3), 215-232.

Méndez, J. L., & Fidalgo, R. (2019b). *Emosociograms: Understanding emotional and social relationships in educational settings*. Educational Publishing.

Moreno, J. L. (2005). Who Shall Survive?: Foundations of Sociometry, Group Psycho-therapy, and Sociodrama. *Reflections*, 6.

Parker, J. D., Saklofske, D. H., & Stough, C. (Eds.). (2009). *Assessing Emotional Intelligence: Theory, Research, and Applications*. Springer.

Payton, J. W., Weissberg, R. P., Durlak, J. A., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., Schellinger, K. B., & Pachan, M. (2008). *The Positive Impact of Social and Emotional Learning for Kindergarten to Eighth-Grade Students: Findings from Three Scientific Reviews*. Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL).

Petropoulou, O., Kasimati, A., & Retalis, S. (2015). Contemporary educational assessment with the use of educational technology.

Saarni, C. (1999). *The development of emotional competence*. Guilford Press.

Thompson, R. A. (2006). *The development of the person: Social understanding, relationships, conscience, self*. Worth Publishers.

Waters, E., & Deane, K. E. (1995). *The Attachment Q-Sort method in attachment research: Procedures and applications*. Guilford Press.

Zins, J. E., Weissberg, R. P., Wang, M. C., & Walberg, H. J. (2004). *Building Academic Success on Social and Emotional Learning: What Does the Research Say?* Teachers College Press.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Ackerman, C.E., (2019, February 4). 13 Emotional Intelligence Activities, Exercises & PDFs. Emotional Intelligence. <https://positivepsychology.com/emotional-intelligence-exercises/>

Leonard, D., (2024, august 2024). 19 Ways to Help Elementary Students Self-Regulate. Edutopia. <https://www.edutopia.org/article/elementary-student-strategies-for-self-regulation>

Woerkom, M., (2023, August 1). Teaching Young Learners Self-Calming Skills. Edutopia. <https://www.edutopia.org/article/teaching-young-learners-self-calming-skills>

EIKONEΣ

εικόνα 1

https://www.google.com/search?q=%CE%B5%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%B5%CF%82+emosociograms&oq=%CE%B5%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%B5%CF%82+emosociogr&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUqCQgBECEYChigATIGCAAQRrg5MgkIARAhGAoYoAEyCQgCECEYChigAdlBCjEoMzE1ajBqMTWoAgCwAgA&sourceid=chrome&ie=UTF-8#vhid=oZnh8lkNGicCQM&vssid=l

εικόνα 2

https://educardia.eu/wp-content/uploads/2023/11/session1.6_EduCardia_Assessment_Methodology-GR.pptx.pdf

εικόνα3

https://educardia.eu/wp-content/uploads/2023/11/session1.6_EduCardia_Assessment_Methodology-GR.pptx.pdf

εικόνα4

https://educardia.eu/wp-content/uploads/2023/11/session1.6_EduCardia_Assessment_Methodology-GR.pptx.pdf

εικόνα5

https://educardia.eu/wp-content/uploads/2023/11/session1.6_EduCardia_Assessment_Methodology-GR.pptx.pdf

εικόνα 6

https://educardia.eu/wp-content/uploads/2023/11/session1.6_EduCardia_Assessment_Methodology-GR.pptx.pdf

εικόνα 7

https://educardia.eu/wp-content/uploads/2023/11/session1.6_EduCardia_Assessment_Methodology-GR.pptx.pdf

εικόνα 8

https://educardia.eu/wp-content/uploads/2023/11/session1.6_EduCardia_Assessment_Methodology-GR.pptx.pdf